Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավաասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Սերեք
711

1 5/86.

2009

Ստեփաննոս Պողոսեան
ՄԵՐԵՐԸԿԵԱՆՑ
Աստրախան

ՔՆԱՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

AMERICAN

SACRED SONGS

Սերբե
711
2009
28 JUN 2005

ԹՆԱՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ՏԱՂՔ

4493
41

Ս. ՂԱԶԱՐ — ՎԵՆԵՏԻԿ
1874

AMERICAN

SACRED SONGS

TRANSLATED

INTO THE ARMENIAN LANGUAGE

A244

ST. LAZARUS — VENICE
1874

Նախախայծ ծաղկաքաղ յաղնուագոյն մարգաց մոտաց բանաստեղծից Նորոյ աշխարհին՝ այս փունջ սրբազան եւ սրտառուչ տաղից, փոխաբերեալ ի հայկականս հնաբուն բարբառ, նուիրի ի վայելս զգայուն սրտից համասեռից սիրաբանից եւ տարաշխարհիկ մերոցս այցողաց։

This little collection of some of the best American Sacred Songs, translated, as a first Essay, into one of the ancient languages of the old world, is commended not to the criticism but to the gentle hearts both of our Armenian countrymen and of our American Visitors.

711-2009
Լβ 706.

Ստեփաննոս Պօղոսեան
Աստրախան

ՔՆԱՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

ԱՌ ԱՍՏՂՆ ՀԻՒՍԻՍՈՅ

Են գիշերոյ տըխուր եւ վսեմ
Դեռ բազմահոյլ զըւարթ հըրատք.
Եւ ցըկարճելըն իւր գան ի ճեմ
Ի մռայլ գընտին՝ լուսոյ ջոկատք.
    Իւրաքանչիւր գայ յուշիկ
    Յաստղապահակ իւր լռիկ.
    Պատի զերկնաւ շուրջակայ
    Եւ անդրէն յետըս դառնայ:
Են եւ տուընջեան՝ հանգոյն նոցին
Աստեղք՝ ի շուք պերճ պետութեանն,
Որք ի հեռի կապոյտ դաշտին
Ընդ հետն հրեղէն անտեսք երթան.
    Են շատ պայծառ ուղեկիցք,
    Որք ցերեկոյն մըթածիգ՝
    Պատմեն, թէ որ գունդք փայլուն
    Ծագեն, ծածկին զհետ նորուն:
Իսկ դու Աստղըդ բեւեռին,
Դու՝ զել նոցին դիտես եւ զմուտ,
Եւ միայնակ ի վայր քո հին՝
Անշարժ պահնակ կաս յայեր ցուրտ.
    Ընդ կաքաւիչ նոցին պար
    Չըշարժես դու զգարշապար,
    Ու ոչ մըխես զգունտըդ կուսան
    Յարեւմըտից ովկէան:

AMERICAN SACRED SONGS

HYMN TO THE NORTH STAR

    The sad and solemn Night
Hath yet her multitude of cheerful fires;
    The glorious host of light
Walk the dark hemisphere till she retires;
All through her silent watches, gliding slow
Her constellations come, and climb the heavens, and go.

    Day, too, hath many a star
To grace his gorgeous reign, as bright as they:
    Through the blue fields afar,
Unseen, they follow in his flaming way.
Many a bright lingerer, as the eve grows dim,
Tells what a radiant troop arose and set with him.

    And thou dost see them rise,
Star of the Pole, and thou dost see them set.
    Alone, in thy cold skies,
Thou keep'st thy old, unmoving station yet,
Nor join'st the dances of that glittering train,
Nor dipp'st thy virgin orb in the blue western main.

Ի տալ տուընջեան ծայր ծիրանի՝
Անտուստ հայիս հեզ յօդըս վառ.
Եւ ցայգ՝ որ զոխ գերկրաւ տանի՝
Գտանէ զքեզ անդ կացեալ կարկառ.
    Անդ՝ ելք ալեաց միջօրեայն,
    Անդ դիտէ զքեզ և ժամն այն՝
    Որ զբեւեռին ձեւէ կրակ
    Յերկնից պարիսպ կապուտակ ։
Առաջի քո լոյս եւ խաւար
Ըզգործ խուրեանց լընուն հաւասարք.
Ծըխեն քաղաքք յօդս աստղավառ,
Սքօղեն զարեւ՝ մարտից մըթարք.
    Բլրոց ի բլուր սաստկաձայն
    Գոռայ մըրրիկ գիշերայն,
    Եւ հողմն ուժգին ի տուէ
    Ջամպս եւ զալիս հոլովէ։
Հէք նաւուղիղ կարկնակորոյս՝
Յանայլայլակ շող քոց դիմաց
Կառուցեալ զաչս յաներկբայ յոյս,
Յափունս ընտելս ուղղէ զընթաց.
    Եւ որք յահուտ ամային
    Ի գիշերի շըրջգային,
    Բերկրեալք լուսոյ քում ի փայլ՝
    Անխոտորնակ ձըգեն քայլ։
Վասն այնորիկ վիպասանք հին
Գէտք եւ մենազք վեհից մայրեաց՝
Նըշմարէին ի նշոյլ քոյին
Ըզտիպ ջըքնաղ անանց բարեաց.
    Յորոյ ճաճանչ անմըթար
    Յաւիտենից յայն լամբար՝
    Ժամանակին ուղեւոր
    Ըզգնացն ուղղէ զգուշաւոր։

ԳՐԱՅԷՆԴ

    There, at Morn's rosy birth,
Thou lookest meekly through the kindling air:
    And Eve, that round the earth
Chases the day, beholds thee watching there;
There Noontide finds thee, and the hour that calls
The shapes of polar flame to scale heaven's azure walls.

    Alike, beneath thine eye,
The deeds of darkness and of light are done:
    High towards the star-lit sky
Towns blaze, — the smoke of battle blots the sun, —
The night-storm on a thousand hills is loud, —
And the strong wind of day doth mingle sea and cloud.

    On thy unaltering blaze
The half-wrecked mariner, his compass lost,
    Fixes his steady gaze,
And steers, undoubting, to the friendly coast;
And they who stray in perilous wastes, by night,
Are glad when thou dost shine to guide their footsteps right.

    And, therefore, bards of old,
Sages, and hermits of the solemn wood,
    Did in thy beams behold
A beauteous type of that unchanging good,
That bright, eternal beacon, by whose ray
The voyager of time should shape his heedful way.

BRYANT

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՍՏԵՐՆ ՅԱՅՐՈՍԻ

Սպասեալ մնային հուսկ հազագին շընչավար ·
Ու ահա թըռեաւ աղջկանն հոգեակ.
Պատեալ յօթոց մահու զմարմինըն դալար՝
Եդին բացեայ մըթին մենակ ։

Իսկ մօրն արկեալ զակնողիս ի խոնարհ՝
Ի ծըղէբեկն յաւիւր ծաղիկ ։ —
Հողմն հաւաքող անց ընդ այդ · կա՛, մի՛ դողար ·
Խոնջ են անդամքն ահաւադիկ ·

Մի՛ զարհուրիր ի ձիւնափայլդ ծնօտից
Յոր ծածանի լոյսն ի թալուկ ·
Միայն ճաճանչ վարագուրին բոսորից
Պատրէ զաչաց քոց երեւոյկ ։

Ո՞չ դու ինքնին կափուցեր զաչս անկենդանս ,
Զփափկիկ զարկն զգացեր ըզկաց ·
Եւ ո՞չ շրթամբդ հաւաքեցեր զհառաչանս՝
Որ ըզհոգին եզերծ ի բաց ։

Անմռունչ անդոյն կայ յանկողնի ,
Եւ չառնու զձայն քայլիցդ յուշիկ ·
Իբր յանցորդէ ՚նդոտնեալ ծաղիկ գարնանի
Ու ի ձիւնեղէն անկեալ խըշտիկ ։

Խոյս ետ եւ մայրն ի սենեկէն մենական ·
Մընաց աղջիկն անմոյն լռին ։
Ցըրտին են դաստքըն փըղոսկրեայք զինչ դամբան ,
Ու երիթամած մատունք մըթին ։

THE RAISING

OF JAIRUS'S DAUGHTER

They have watched her last and quivering breath,
And the maiden's soul has flown;
They have wrapped her in the robes of death,
And laid her, dark and lone.

But the mother casts a look behind,
Upon that fallen flower, —
Nay, start not — 't was the gathering wind:
Those limbs have lost their power.

And tremble not at that cheek of snow,
O'er which the faint light plays;
'Tis only the crimson curtain's glow,
Which thus deceives thy gaze.

Didst thou not close that expiring eye,
And feel the soft pulse decay?
And did not thy lips receive the sigh,
Which bore her soul away?

She lies on her couch, all pale and hushed,
And heeds not thy gentle tread,
And is still as the spring-flower by traveller crushed,
Which dies on its snowy bed.

The mother has flown from that lonely room,
And the maid is mute and pale;
Her ivory hand is cold as the tomb,
And dark is her stiffened nail.

Բազուկ ի լանջ խուռափէ մայրըն ցաւած
  Ցաղէտ վշտացըն գլխակոր.
 Մերժէ զխընդի եւ զհեշտ խորհուրդս ի մըտաց,
  Եւ չիշխէ լալ արտասուաթոր։..

Այլ ո՛հ, լուարուք. ո՞ր է անունն՝ զոր լսէն. —
  Բայց բաղխի 'նդ սիրտ վիմաքատակ։
 « Յիսուս, ասէ, իցէ՞ կարող ինչ աստէն.
  Չի եւ դըստերն իմոյ հոգեակ »։

Իսկ նա մատչի առ ցուրտ սպիտակըն մահիճ,
  Եւ խոնարհի յանըզգայ դէմն։ —
 Միթէ չիցէ՞ երկնաշնոր՝ ձեռն այն հըպինչ։ —
  Դաստ աղջըկանն ըզգայ ինչ ջերմ.

Եւ վարդագոյն դառնայ յերակս արիւն թարմ.
  Խոյս տան մահուն ահեղ մըթարք.
 Կանգնի հասակըն. շարժին ոտք քաջանարմ,
  Փայլէն ի բիբսըն կեանք պայծառք։

Her mother strays with folded arms,
  And her head is bent in woe;
She shuts her thoughts to joy or charms;
  No tear attempts to flow.

But listen! what name salutes her ear?
  It comes to a heart of stone;
«Jesus,» she cries, «has no power here;
  My daughter's life has flown.»

He leads the way to that cold white couch,
  And bends o'er the senseless form.
Can his be less than a heavenly touch?
  The maiden's hand is warm!

And the fresh blood comes with roseate hue,
  While Death's dark terrors fly;
Her form is raised, and her step is true,
  And life beams bright in her eye.

N. A.

Ի ՄԱՀ ԲԱՐԵԿԱՄԻ

Կալ զարտասուս. զի է նոցա երանի՝
Որոց անցին աւուրք, լռեցին աշխատանք։
Հանգիստ մեր աստ հոգովք ցայգուն վարանի,
Եւ զմիջօրեայն արեւ՝ մթնեն տառապանք։

Առ քրտնաջան լաւութեան դառըն վաստակ,
Առ վշտըմբեր ցաւոց մղձկեալ հառաչանս,
Եւ առ հաւատս՝ որ է քաջաց մրցանակ,
Երկինք շնորհեն վարձ ըզմահու մեզ տուգանս։

Զի՜ երջանիկ՝ որոց գընան ամք սահուն
Իբրեւ զթըռիչ գիշերային աստղավառ.
Ոչ բիծ մեղաց ոչ մէգ լալեաց է նոցուն՝
Որոց ընթացք են սուղ, անամպ և պայծառ։

Ո՛հ, զի՜ տըխուր ընդերկարեալ ընթացք մեր։—
Այլ ի շողս երկնից ստուերքն հալածին
Յաւերժականն աւուր ծածանչ լուսարեր
Փառազարդէ եւ զգերեզման իսկ ինքնին։

Կալ զարտասուսդ արդ. երջանիկքն ի բարձունս
Զհոգւոյ միոյ տօնեցին ծնունդ երկնաւոր.
Նոր երգեն երգ սիրոյ եւ նոր խնդութեանս։
Հի՞մ տրտմութիւն տիրէ յերկրի սըգաւոր։

ԱՆԴՐ· ՆՈՐԴՈՆ

ON THE DEATH OF A FRIEND

O stay thy tears; for they are blessed,
Whose days are passed, whose toil is done;
Here midnight care disturbs our rest,
Here sorrow dims the noon-day sun.

For labouring virtue's anxious toil,
For patient sorrow's stifled sigh,
For faith that marks the conqueror's spoil,
Heaven grants the recompense, to die.

How blessed are they, whose transient years
Pass like an evening meteor's flight!
Not dark with guilt, nor dim with tears;
Whose course is short, unclouded, bright.

O cheerless were our lengthened way;
But heaven's own light dispels the gloom,
Streams downward from eternal day,
And casts a glory round the tomb.

Then stay thy tears; the blessed above
Have hailed a spirit's heavenly birth,
Sung a new song of joy and love;
And why should anguish reign on earth?

ANDREWS NORTON

ԵՐԿԻՐ ԵՐԱՆԵԼԵԱՑ

Ո՛հ, յանցանել գընալ ժամուցըն կենաց,
Ի ժամանել գալ մահուն թուխ ըստուերաց,
Ոչ եւս է քուն, ոչ եւս հանգիստ վայրապար,
Այլ փառք բացեալ անպատրըւակ՝ երջանկաց։

Սուրբ ի մեղաց եր նոցին ելն երկնաչու.
Եւ Քրիստոս ինքն ելցէ 'նդ առաջ այցելու.
Անձնիւր անկցի անդ պատմուճան լուսեղէն,
Նըմին նըման սիրակերպ ջինջ փայլածու։

Սիրտք հրաժարեալք հանդիպեսցին անդանօր
Ի սուրբ ի քաղցր ի խաղաղ զօդ միաւոր.
Ոչ եւս իցեն անդ հեծութիւնք, ոչ եւս ցաւք
Ըստիպեսցեն զնոսա ի զեղջ սըգաւոր։

Այլ ընդ հոգւոց երանելեաց եւ պայծառ
Ինքեանց նմանեաց՝ նըւագեսցէ զուարթնոց պար,
Եւ ցոլասցի յամենեցուն պսակըս լոյս
Ցարեգականց՝ որ ոչ բերցին ի խոնարհ։

Մի խռովեսցեն անդանօր զօդըս մըրրիկք.
Եւ մի կիրք իշխեսցեն անդ հանել ճիկ.
Այլ համայն հաշտ, երեկորնեայ իբրեւ սիւգ
Զի հառաչէ եւ նըւաղի խաղաղիկ։

Քանզի՝ ի ճակատ նոցա զօրրիկըն շնորհաց
Տարածանէ անդ մարդասէրն ինքն Աստուած,
Լուսազարդեալ շուրջ զաթոռովըն զոգիս
Իւրանըման ճառագայթիւք փառազգեաց։

ԲԻՊՈՏԻ

THE LAND OF THE BLEST

O, when the hours of life are past,
And death's dark shade arrives at last,
It is not sleep, it is not rest;
'Tis glory opening to the blest.

Their way to heaven was pure from sin,
And Christ shall there receive them in:
There, each shall wear a robe of light,
Like his, divinely fair and bright.

There, parted hearts again shall meet,
In union holy, calm, and sweet;
There, grief find rest; and never more
Shall sorrow call them to deplore.

There, angels will unite their prayers
With spirits bright and blest as theirs;
And light shall glance on every crown,
From suns that never more go down.

No storms shall ride the troubled air;
No voice of passion enter there.
But all be peaceful as the sigh
Of evening gales, that breathe, and die.

For there the God of mercy sheds
His purest influence on their heads,
And gilds the spirits round the throne
With glory radiant as his own.

W. O. B. PEABODY

1244/ 211-2009

ԱԲԵՍԱՂՈՄ

Ի քուն կան ջուրք. եւ արծաթեայ քօղ ցայգու
Շուրջ տարածեալ է զմբկանամբք Յորդանու.
'Դ որով բիւրղեայ մանեակք յորձից բաբախին
Հանգոյն անդորր ու անդուլ զարկաց 'նընջողին :
Շամբք պինչք յեղտիւրս եւ ուռենեաց վարսք քնքոյշ
Յառեալք յալեաց խաղս՝ ոչ յիշեն զհողմն անոյշ.
Ճապաղ ցօղունք՝ զորոց ծաղկունս՝ այն ալիք
Դայեկաբար սընուցանեն յիւրեանց գիրկ,
Հանդարտօրէն տեղի տըւեալ կըքեցան,
Եւ վայելուչ ձեւով ծրարեալք՝ անշարժ կան:
Ո՛հ, քանի՜ ազդողագոյնըս բնութիւն
Ճառէ՝ պայծառ գիմօք վշտաց իսկ մարդոյն,
Թէ հաստատեալ է նա ի կեանս լաւագոյն: —

Մարմին Դաւթի արքայի է խոնջ վաստակ.
Խուսեալ լըքեալ զԵրուսաղէմըն քաղաք,
Գայ զկայ առնու ի Յորդանու գետափին.
Վայր մի դուլ տալ պարտասելոյ բանակին:
Յառաւօտուն սիւգ՝ որ մեղմիկ սաւառնի,
Ա՛ռ շունչըն զով պարզէ զճակատ հօլանի.
Քանզի պօղեալ ի սըգակիր վարագոյր,
Եւ տեսանել ոչ եւս յուսայր զամբոխ իւր.
Որ արդ խըմբեալ զնովաւ ի մարգ դալարի՝
Կարեկցաբար այր ընդ ընկեր բարբառի.
Ու ի ծունր իջեալ՝ եկն յարեւուն ամբառնալ՝
Գլուխ յափս եդեալ՝ յաղօթըս զոյգ նոցին կալ:
Ա՛հ. երբ ճըմլեալ է սիրտ, եւ դառըն խորհուրդք
Խուռըն հոծեալ խռովեն խնդրեն արձակուրդ,
Երբ մարդկային վարկպարազի սփոփիչ բանք
Անմըխիթարք ծաղու թըւին հեթեթանք,
Սիրտըն զեղուն եւ շըջափակ՝ Ե՜ր յայնժամ
Յորդորաբար բղխէ զաղօթս ինքնակամ: —
Եռանդագինս եւ քաջաձայն նա մաղթէր

ABSALOM

The Waters slept. Night's silvery veil hung low
On Jordan's bosom, and the eddies curled
Their glassy rings beneath it, like the still,
Unbroken beating of the sleeper's pulse.
The reeds bent down the stream: the willow leaves,
With a soft cheek upon the lulling tide,
Forgot the lifting winds; and the long stems,
Whose flowers the water, like a gentle nurse,
Bears on its bosom, quietly gave way,
And leaned, in graceful attitudes, to rest.
How strikingly the course of nature tells,
By its light heed of human suffering,
That it was fashioned for a happier world!

King David's limbs were weary. He had fled
From far Jerusalem; and now he stood,
With his faint people, for a little rest
Upon the shore of Jordan. The light wind
Of morn was stirring, and he bared his brow
To its refreshing breath; for he had worn
The mourner's covering, and he had not felt
That he could see his people until now.
They gathered round him on the fresh green bank,
And spoke their kindly words; and, as the sun
Rose up in heaven, he knelt among them there,
And bowed his head upon his hands to pray.
Oh! when the heart is full, — when bitter thoughts
Come crowding thickly up for utterance,
And the poor common words of courtesy
Are such a very mockery, — how much
The bursting heart may pour itself in prayer!
He prayed for Israel; and his voice went up
Strongly and fervently. He prayed for those

Վասն Յակոբայ, եւ յաղագս այնց՝ զորոց սէր
Իբրեւ վահանս ամուր զիւրեաւ ածեալ էր.
Եւ հառաչումն հոգւոյն ի դող հարկանէր։
Իսկ, ո՜հ, վասն իւրն Աբսաղոմայ վատշուէր,
Աբսաղոմայ, որ մոռացաւ զիւրըն սէր,
Պայծառակերպ անձինն այն սէգ գեղանի,
Որ յօրացեալ ի զէն ի զարդ իշխանի՝
Ամբարձեալ գայր ընդդէմ սրտին լի սիրով,
Վասըն նորա՝ յանդիմակաց ի գորով
Մաղթանս ուժգինս եւ քաւութիւն աղերսէր,
Զի խօլ չարեացըն մոռացօղ լիցի Տէր։

. . . .

Կազմեն պատանքն, եւ որ ննջէն ընդ նովաւ՝
Ի հող մահու իջանելոց է տակաւ.
Եւ խորշխորշեալքն անկեալ խաղաղ ի յերեւ
ԶԱբսաղոմայ գեղապատշաճն յայտնեն ձեւ.
Անդերձ հերաց մետաքսագեղըն խոպոպ՝
Ի կերպասեայն ցիր ճապաղեալ զարդուց ծոպ,
Պաղպաջէ զոյգ որպէս երբեմն յօդս ըսփիւռ.
Ծածանէին ի ժամ խաղուցն հեշտագիւր՝
Դըստերց Յուդայ լուացեալ մատամբք ձիւնաթոյր։
Գագաթնադաշն իւր կայ եդեալ յոտից դէմ.
Վերջազարդ դրօշն որ սաւառնէր ի Սաղէմ՝
Կայ կորադարձ. ու ականակապ վաղըրն վառ՝
Որ զերախաւն արձակէր ցոլըս պայծառ,
Առ ծածկելով դընի գլխով վայրապար։
Խաղան գընան առ նովաւ վաշտք արքունի,
Յիւրաքանչիւր զինուորութեան օրինի.
Եւ առաջնորդ նոցին Յովաբ՝ այր արի՝
Ակն անքըթիթ ի դագաղս անդ կայ յերի,
Իբրու զի մի յանկարծ յառնէ որ ննջէն։
Եւ ահա հեղ գարշապարք յունկնըն հնչեն։ —
Զեռն ի դաշոյն տանի. թմբկի կարծէ ձայն.
Այլ գլխակոր գայ յերեւան անդ արքայն։
Դաշըն ձայնիւ հրամայէ դոյզըն գընդին,
Ու ելեալ գընայ, թողեալ ըզնա եւ ըզդին։
Լուռ կաց արքայն, մինչեւ ամեն ձայն հատաւ.
Յայնժամ ըզքուրձ դիմաց քօղոյն մերկացաւ.
Եւ վերառեալ ըզվարագոյր պատանաց՝

Whose love had been his shield; and his deep tones
Grew tremulous. But, oh! for Absalom —
For his estranged, misguided Absalom —
The proud, bright being, who had burst away
In all his princely beauty, to defy
The heart that cherished him, — for him he poured
In agony that would not be controlled,
Strong supplication, and forgave him there,
Before his God, for his deep sinfulness.

. . . .

The pall was settled. He who slept beneath
Was straightened for the grave; and, as the folds
Sunk to the still proportions, they betrayed
The matchless symmetry of Absalom.
His hair was yet unshorn, and silken curls
Were floating round the tassels as they swayed
To the admitted air, as glossy now
As when, in hours of gentle dalliance, bathing
The snowy fingers of Judea's girls.
His helm was at his feet: his banner, soiled
With trailing through Jerusalem, was laid,
Reversed, beside him; and the jewelled hilt,
Whose diamonds lit the passage of his blade,
Rested, like mockery, on his covered brow.
The soldiers of the king trod to and fro,
Clad in the garb of battle; and their chief,
The mighty Joab, stood beside the bier,
And gazed upon the dark pall steadfastly,
As if he feared the slumberer might stir.
A slow step startled him. He grasped his blade
As if a trumpet rang; but the bent form
Of David entered, and he gave command,
In a low tone, to his few followers,
And left him with his dead. The king stood still
Till the last echo died: then, throwing off
The sackcloth from his brow, and laying back
The pall from the still features of his child,

Յորդուոյն իւրոյ խաղաղելոց երեսաց,
Խոնարհեցոյց ըզգլուխն ի դէմըս նորին,
Եւ զանարգել արձակեաց ձայն ցաւագին.

«Վա՜հ ինձ, ազնիւ որդեակ, մեռեա՞լ կաս եւ դուն.
Մեռեա՞լ և դու՝ հաստեալդ ի գեղ աննըման.
Զիա՞րդ իշխեաց մահ սքօղել զաչքըդ փաղփուն,
Եւ զհօպոպիս թողուլ հերացդ անծածան.
Զիա՞րդ վարէ զքեզ ի տապան անդըր լուռ,
Աբեսաղոմ, որդեակ իմ կուռ:

Ճակատ քո պաղ, որդեակ, անէ ինձ սարսուռ,
Յորժամ ձըգեմ ըզքեզ ի ծոց ի գըգուանս.
Ո՛հ, եղեւ, զարկք իմ թընդային արդ յախուռն
Որպէս քընարք լարեալք՝ ըզքեւ յաղպատանս:
Ո՞ տայր լսել զըբըրթանցդ Հա՛յր իմ՝ կաթոգին,
Աբեսաղոմ, արդ ցուրտ լռելին:

Աւա՜ղ եղեր շիրմին. իցեն ինձ գուսանք,
Իցեն նուագաց և պատանեաց ինձ ձայնք զուգ,
Իցեն իսկ ինձ ծիրանակերպ պըճնեալ կեանք,
Եւ առ զեփիւռ կախեալ վարսից թուխ կաւծոյք.
Այլ դու ձայնիւ քաղցրաբարբառ՝ դու ոչ եւս
Աբեսա՛ղոմ, առ իս գայցես:

Ո՛հ, յորժամ սիրտս այս ճըմլիցի վշտահար
Հուպ ի բեկումն՝ հանգոյն ջախջախ եղեգան,
Ի՞բր ի նուաղելն իւր՝ խնդրիցէ սէր՝ հընար
Քեզ լսելի զյետին առնել զիւր նըշան:
Քաղցր իցէ ինձ ու ի մէջ մահուն մըթարգել՝
Աբեսաղո՛մ, զքեզ տեսանել:

Կա՛ց արդ բարեաւ: Ո՛հ, քա՛նի՛ դառն է հրաժեշտ
Յորժամ ըզքեւ տարածի մահ իբրև քուն:
Իսկ մե՞ղք քո ժանտ: — Ո՛հ, եւ բաժակս է ինձ հեշտ,
Թէ դառնութեամբն այն քաւէիր դու համբուն:
Ո՛հ, թէ զքեզ Տեառն իբրեւ զթափառ էր կոչեալ
Աբեսաղո՛մդ իմ մոլորեալ»:

He bowed his head upon him, and broke forth
In the resistless eloquence of woe:

« Alas! my noble boy! that thou should'st die!
Thou, who wert made so beautifully fair!
That death should settle in thy glorious eye,
And leave his stillness in this clustering hair.
How could he mark thee for the silent tomb,
My proud boy Absalom!

« Cold is thy brow, my son! and I am chill,
As to my bosom I have tried to press thee.
How was I wont to feel my pulses thrill,
Like a rich harp-string, yearning to caress thee,
And hear thy sweet « *my father* » from these dumb
And cold lips, Absalom!

« The grave hath won thee. I shall hear the gush
Of music, and the voices of the young;
And life will pass me in the mantling blush,
And the dark tresses to the soft winds flung; —
But thou no more, with thy sweet voice, shall come
To meet me, Absalom!

« And, oh! when I am stricken, and my heart,
Like a bruised reed, is waiting to be broken,
How will its love for thee, as I depart,
Yearn for thine ear to drink its last deep token!
It were so sweet, amid death's gathering gloom,
To see thee, Absalom!

« And now, farewell! 'Tis hard to give thee up,
With death so like a gentle slumber on thee. —
And thy dark sin! — Oh! I could drink the cup,
If from this woe its bitterness had won thee.
May God have called thee, like a wanderer, home
My erring Absalom!

Ծածկեաց ըզդէմն ու եկաց կըքեալ յորդին իւր.
Ապ՝ ակնարկեալ ի նա եւ քաղցր եւ տըխուր.
Բուռն ըզձեռացն եհար ի դող ու աղօթկեր.
Եւ յաստուածուստ իմն ըզգեցեալ քաջալեր՝
Յարեաւ հանդարտ, զըսպեաց զպատանս վայելուչ,
Ու եթող ըզնա որպէս ի քուն հեզաչունչ։

Ն. ՈՒԻԼԼԻՍ

He covered up his face, and bowed himself
A moment on his child: then, giving him
A look of melting tenderness, he clasped
His hands convulsively, as if in prayer;
And, as a strength were given him of God,
He rose up calmly, and composed the pall
Firmly and decently, and left him there,
As if his rest had been a breathing sleep.

N. P. WILLIS

ՄԵԿՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

Սիրեմ առ վայր մի տալ խոյս
Ի բազմաղբաղ կենցաղոյս.
Ու ի հեզանուէր գոհութիւն
Կալ՝ յիջանել երիկուն :

Սիրեմ ցօղել յամայիս
Ըզզըղջականըս լալիս,
Առնել բարեաց յիշատակ
Անդ՝ ուր լսէ Տէր միակ :

Սիրեմ յիշել զնախնին գութ
Եւ զապագայն մաղթել գիւտ.
Զամենայն ցաւս եւ հառաչ
Դընել Հաստչիս ընդ առաջ :

Սիրեմ հայել յուսական
Յերկնից պայծառ տեսլարան,
Իւ ույժ սրտիս նորոգի
Մինչ հարկանէ վիշտ զոգի :

Օ՜հ, թէ ճաճանչն իւր յետին
Յաւարտ աւուրըս վշտին՝
Լինէր խաղաղ իբր այս ժամ,
Եւ հանէր յօրն յամերամ:

Ա. Ա.

RETIREMENT

I love to steal a while away
From every cumbering care,
And spend the hours of setting day
In humble, grateful prayer.

I love in solitude to shed
The penitential tear,
And all His promises to plead,
Where none but God can hear.

I love to think on mercies past,
And future good implore,
And all my sighs and sorrows cast
On him whom I adore.

I love by faith to take a view
Of brighter scenes in heaven:
Such prospects oft my strength renew,
While here by tempests driven.

Thus, when life's toilsome day is o'er,
May its departing ray
Be calm as this impressive hour,
And lead to endless day.

N. A.

ԳԱՆԳԱՏ ԿՈՒՐԻ

Ա՜հ, ո՞ւր իցէ այն ցանկալի
Պայծառութեան տեսութիւն,
Որ ի մըթան մէջ փայլի,
Ցրուէ զգիշեր իսկ համբուն։

Ա՜հ, ո՞ւր են այն ըղմայլմունք՝
Զոր կարէ տեսըն բերել,
Սրտի ու աչաց ըզբօսանք՝
Որք բաւիցեն զայն կըրել։

Ի խորախոր ես յանձուկ
Ու ի լըռութեան տառապիմ,
Զի տեսութեան գեղաշուք
Բնաւ երբեք ոչ հանդիպիմ։

Ասեն ինձ այլք՝ թ՛ երիկուն
Քաղցր է ի գոյն ծիրանի,
Եւ թէ ծովու ծոց անհուն
Երագ երագ ծածանի։

Անթիւ, ասեն, աստեղք կան
Որք ի բարձունս անդ վառին,
Յորժամ յերկինս անսահման
Խաղան ընթացք գիշերին։

Այլ աւա՜ղ, զի վասն իմ
Գեղեցկութիւն ոչ եւս է.
Ինձ՝ յոր տեղի եւ փախչիմ՝
Փայլումն եւ շնորհք՝ անցեալ է։

Սակայն եւ իմ միայնոյս
Տըւեալ է հէք խշտեկի՝
Կայծ մ՛ի սըրտիս բոցալոյս,
Վառեալ յերկնուստ իսկ անտի։

THE BLIND MAN'S LAMENT

O where are the visions of ecstasy bright,
That can burst o'er the darkness, and banish the night?

O where are the charms that the day can unfold
To the heart and the eye that their glories can hold?

Deep, deep in the silence of sorrow I mourn;
For no visions of beauty for me shall e'er burn!

They have told me of sweet purple hues of the west,
Of the rich tints that sparkle on Ocean's wide breast:

They have told me of stars that are burning on high,
When the night is careering along the vast sky;

But alas! there remains wheresoever I flee,
Nor beauty, nor lustre, nor brightness for me!

But yet, to my lone, gloomy couch there is given
A ray to my heart that is kindled in heaven;

Նա սփոփէ զմռայլ ճանապարհ
Ինձ ի հովտիս արտասուաց ,
Դիւրէ սրտիս ծանրատար ,
Արգահատէ իմ վշտաց ։

Օր մի , աւէ , եկեսցէ ,
Յորում գիշեր խափանի .
Եւ քո հոգի վայր գտցէ՝
Ուր տիւ ոչ մեռանի ։

ՈՒՈԼԼԻՍ ԻՍԴՊԸՐՆ

It soothes the dark path through this valley of tears :
It enlivens my heart, and my sorrow it cheers :

For it tells of a morn when this night shall pass by,
And my spirit shall dwell where the days do not die.

JAMES WALLIS EASTBURN

Ի ԹՈՂՈՒԼՆ ԶՏՈՒՆ՝ Ի ԽՆԴԻՐ ԱՄՈՔԱԳՈՅՆ ԿԼԻՄԱՅԻ

«Ես ինքնին երթայց առաջի քո,
եւ զհանգուցից զքեզ։»

— Ելք, ԼԳ, 14։

Կատարեա՛, Տէր, ըզբան խոստմանդ անուշակ
Մինչդեռ թողումս արդ զիմ տընիկ սիրունակ.
Քաղցըր սրտիս բնակարան՝ է միշտ պատրաստ
Եթէ դու իցես աստ։

Ընդ հովանեաւ թեւոց քոց կամ եւ մընամ,
Ո՛վ տուն իմ, ով ծածկոյթ, հանգիստ յամերամ.
Անդ ապաստան, զերծ ի վտանգաց ու ակներեւ՝
Հոգիս այս գոհ է քեւ։

Սիրտ իմ ի քումներկայութեան հանդարտի,
Մութ մըտատանջ քոյին լուսով փարատի.
Դառըն կասկածք եւ հոգք տըխուրք խաղաղին,
Եւ համայնք ծիծաղին։

Վայր ի վայրէ զվրան փոփոխել նըժդեհի
Մի եւս ինձ յայսմ հետէ իցէ դժպըհի,
Եթէ քոյին ներկայութիւն յարակայ՝
Անցորդիս խրախոյս տայ։

Լայնատարած երկիրս է քո բովանդակ.
Ընդ որ եւ կողմըն դիմեցից ոտնարձակ՝
Աչք քո հային ընդ այն անվրէպ անեպէք
Եւ ըզտիւ եւ զգիշեր։

ON LEAVING HOME FOR A MILDER CLIMATE

« My presence shall go with thee: and
I will give thee rest. »

Exodus, XXXIII. 14.

This gracious promise, Lord, fulfil,
Now that I leave a home so dear;
My soul's sweet home is present still,
If Thou art near.

Beneath Thy wings if I remain,
My home! my hiding-place! my rest!
Sheltered, and safe, and free from pain,
My soul is blest.

Thy presence fills my mind with peace,
Brightens the thoughts so dark erewhile,
Bids cares and sad forebodings cease,
Makes all things smile.

This striking of my pilgrim tent
No longer mournful will appear,
If Thy reviving presence lent
The traveller cheer.

The spacious earth is all Thine own;
What land so'er my steps invite,
That land Thine eye will rest upon,
By day, by night.

Եթէ դարձեալ տեսից զտուն իմ նախկին,
Եւ թէ յօտար երկիր զշունչ տաց վերջին,
Տէր, յերեսաց քո միայն մի զրկեցայց
Թէ կեցից թէ մեռայց։

Ի քեզ, ո՜վ իմ աստուածային ապաւէն,
Հանապազօր պանդխտութեան կեանքս անցցեն.
Մինչեւ ըղձքաղցր եւ սուրբ հանգիստ իմ յետին
Գտից քեւ ի յերկին։

ՉԱՐԼՈԴ ԷԼԼԻԸԴ

Whether again my home I see,
Or yield on foreign shores my breath,
Take not Thy presence, Lord, from me,
In life or death.

In Thee, my hiding-place divine,
Be rest throughout life's journeyings given:
Then sweeter, holier rest be mine,
With Thee in heaven!

CHARLOTT ELLIOTT

ՀՆՁՈՂՆ ԵՒ ԾԱՂԿՈՒՆՔ

Է ումն Հնձող, որոյ կոչի Մահ անուն.
Եւ շուրջ արկեալ սուր մանգաղիկ՝
Մերով շնչով հնձէ զցորեանըն հասուն,
Եւ զմէջ նըմին բուսեալ ծաղիկ։

«Ըզգեղեցկան, ասէ, ընդէր առնեմ զանց.
Ու առնում միայն ըզհասկ առոք,
Թէպէտ եւ քաղցր է ինձ բուրումն այս ծաղկանց,
Ամէն դարձուցից յետս ըզնոսա զոր»։

Եւ երկիւղիւ իմն հայելով ընդ ծաղկունս,
Թօշնեալ թերթիցըն տայր համբոյր.
Եւ հիւլ ի հիւլ հաւաքելով ի խրձունս՝
Դրախտապետին կազմէր յանդոյր.

«Զըքնաղ ծաղկունքս այս՝ տեառն իւրեանց են պէտս,
Ասէր Հնձողըն քմծիծաղ,
Երկրիս այսմիկ սոքա նըւէրք արգոյ,
Այնմ՝ ուր եղեւ նա տղայ մատաղ։

Ի լուսեղէն հովիտս երթեալ փթըթեսցին,
Փոխատընկեալք իմով խնամով.
Եւ ըզսըրբոց՝ բողբոջազարդք՝ հիւսեսցին
Սպիտակափայլ պատմուճանով։»

Եւ աղէկէզ մայրն արտասուօք ցաւագին
Տայր ըզծաղկունս զոր յոյժ սիրէր.
Քանզի դարձեալ ի լուսեղէն ի հովտին
Զնոսա գտանել անդ ակն ունէր։

Ո՛հ, ոչ ցասմամբ, ոչ յանխընայ եւ անգութ
Եկըն Հնձողըն յայնմ աւուր.
Հրեշտակ ոք յայց եկ ի յերկիր դալարուտ,
Եւ առ տարաւ զծաղկունքն յապուր։

ԼՈՆԿՖԵԼԼՈ

THE REAPER AND THE FLOWERS

There is a Reaper whose name is Death,
And with his sickle keen,
He reaps the bearded grain at a breath,
And the flowers that grow between.

«Shall I have nought that is fair? » saith he;
Have nought but the bearded grain?
Though the breath of these flowers is sweet to me,
I will give them all back again.

He gazed at the flowers with tearful eyes,
He kissed their drooping leaves;
It was for the Lord of Paradise
He bound them in his sheaves.

«My Lord has need of these flowerets gay, »
The Reaper said, and smiled;
« Dear tokens of the earth are they,
Where he was once a child.

«They shall all bloom in fields of light,
Transplanted by my care,
And Saints upon their garments white,
These sacred blossoms wear. »

And the mother gave, in tears and pain,
The flowers she most did love;
She knew she should find them all again
In the fields of light above.

O, not in cruelty, not in wrath,
The Reaper came that day;
'T was an angel wisited the green earth,
And took the flowers away.

H. W. LONGFELLOW.

ԱՂՋԻԿՆ ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ

Քոյր իմ, ըստէպ ըստէպ սփռին քօղք մահուան.
    Հարաւ կընիքն այն ցըրտին յիմըս ճակատ.
    Անց գալար սրտիս երազ տխրական.
    Ահաւադիկ լուծանին լարքս ոսկեպատ:

Թռուցեալ Ոգի յարտասուազարդ աթոռոյն՝
    Փարի զինեւ հրեշտակային լուսոյ նման.
    Եւ ըզօրոյ առեալ թեւըս գայ Գըթութիւն՝
    Ուղղել զհոգիս ի սքանչելի հրաժարմանն:

Քոյր իմ, թողից եւ զքեզ, ըզքեզ հուսկ վերջին,
    Մէն ի մեռեալըս սըգաւոր միայնակ.
    Ըզքեզ, կոկոն, յորոյ տաղարթ դեղնագին՝
    Թեւք տրտմութեան ցօղեցին ցօղ ցրտունակ:

Թէ լուսեղէն ի գաւառացն երջանիկ
    Սէր բաւիցէ զծնունդ իւր յիշել մահացու,
    Եւ ըզվշտաց գիշերն առնել անուշիկ,
    Ոչ եւս յերկրի աստ նեղիցիս, քոյր իմ Դու:

Ուր ցօղաթուրմ բողբոջ կոկոն դեռաբոյս
    Վերառաքէ բուրմունս յայերս սրբազան,
    Եւ ուր զըտին զիրեար որք ցուրտք են յայժմըս՝
    Անդանօր քեզ հոգիս լիցի յանդիման:

Առ մենացեալ տապանիս դիր ծունըր դու
    Ի շընչել անդ ամարանի մեղմ հողմոյ,
    Յերթալ փառօք յալեաց ցոլակն արեւու
    Յովկիականն ի ծոց՝ հանգիստ իւր քընոյ:

Անդ ծունըր դիր, եւ բարձրացո ի յերկին
    Զինչ աղօթես միայնութեանդ ի պահու.
    Լուսահոգիք՝ օրհնեսցեն զուխտըս քոյին.
    Պսակեալ մեռեալն ընդ հառաչանքըդ պշնու:

THE DYING GIRL

Sister, death's veil is gathering fast;
    The chilly seal has marked my brow;
This young heart's mournful dream is past:
    The golden cords are severing now.

The spirit of tear-gemmed throne
    Bounds o'er me with angelic light;
And Mercy, on Love's wings, hath flown
    To guide my soul's mysterious flight.

I leave thee, sister, — thee, the last,
    A lone one, drooping 'mid the dead —
A bud, o'er whose pale leaf is cast
    The blight, from Sorrow's pinion shed.

If from the blessed realms of light,
    Love still may own its mortal birth,
May soften still Affliction's night,
    Thou shalt not, sister, pine on earth.

For where the young buds' dewy fold
    Flings hallowed incense on the air,
Where they once met who now are cold,
    This soul of mine shall meet thee there.

Kneel thou beside my lonely grave,
    When summer breezes o'er it sweep,
When yon proud orb, that gilds the wave,
    Sinks glorious to his ocean sleep.

Kneel, and the vow thou breathest there,
    At that lone hour, shall float on high. —
Spirits of light shall bless thy prayer,
    The dead, the crowned, shall greet thy sigh.

Արդ այժմ մնաս բարեաւ. զի երգ հրաշագան
Հրեշտակայինց նըման լսեմ ըզսրտիւս.
Միթէ ահե՞ղ դատաւորին իցէ ձայն,
Նըշան ձայնի որ ի կենաց կոչէ զիս:

Այո. խորոց արարածոցըս Վարիչ
Որ Էն Աստուած ետ ինձ հրաման զի երթամ՝
Յարքայութիւն՝ փառաց նորին ներբողիչ,
Յազատացեալ հոգւոց ի տուն յամբրամ:

Ա. Ա.

And now, farewell! Strange music floats,
Like angel breathings, round my heart.
Are those the Avenger's awful notes?
The signal tones, that life must part?

Yes, yes, the One, the God, who sways
Creation's dephths, hath bid me come
To seek the realms that hymn His praise,
The franchised soul's eternal home.

N. A.

ԱՌ ՀԱՒՆ ՋՐԱՅԻՆ

Ո՞ւր արդեօք յեջըս ցօղոյ ,
Յերկնից շիկնելն ի հուսկ շաւիղ տուընջենի ,
Ի հեռաւոր խնդրես ի խորս վարդենի
Զառանձնակ ճանապարհ քոյ ։

Ի նանիր աչք հաւորսին
Ի թռիչդ յառեալ բացական՝ քեզ նիւթէ չար .
Ի կարմրութեան երկնից՝ զինչ թուխ մի նըկար
Կերպարանքդ ի բաց սահին ։

Ո՞ւր արդեօք զըղճին պտոտ
Խընդրես յեղերս տղմուտ , եւ զգետ յորդադայր ,
Կամ սարսռասէր ծուփ կոհակաց վեր եւ վայր
Յեզեր բարկ Ովկիանու ։

Զօրութիւն է՝ որոյ խնամ
Յանհետ ափունս յայն քեզ հորդէ ճանապարհ ,
Յածիլ յանհուն յանապատ յօդս ընդերկար
Անկորուստ եւ ողջանդամ ։

Զայերս նուրբ եւ ըզցըրտին
Զօր ամենայն թեւօք կոծես բարձրաթիւ .
Այլ մի խոնջեալ՝ յողջոյն երկրիս՝ դադարիր ,
Թէ եւ ցայգ մերձի մըթին ։

Խուն մի եւս , եւ հասցէ դոյր .
Փոքըր միւս եւս ու ամարանոց հասցես տան ,
Յերամդ հասցես , ընդ հուպ ի յարկ քո ընկան
Սփռեսցի կընիւն անդոյր ։ —

Ահա դու գնացեր ի բաց .
Անդունդք երկնի զդէմքդ հեռասայզ արարին .
Այլ քոյ յոգւոջըս գրոշմեցաւ խրատ խորին
Եւ կացցէ անդ անմռաց ։

Որ վարէն յօդս անշաւիղ
Ծըրից ի ծիրս ըզքո թըռիչս անխոտոր ,
Յերկար յուղւոջս՝ յոր երթայցեմ մենաւոր՝
Ուղղեսցէ եւ զիմ շաւիղ ։

ՊՐԱՅԸՆԴ

TO A WATERFOWL

Whither, 'midst falling dew,
While glow the heavens with the last steps of day,
Far, through their rosy depths, dost thou pursue
Thy solitary way?

Vainly the fowler's eye
Might mark thy distant flight to do thee wrong.
As darkly pointed on the crimson sky,
Thy figure floats along.

Seek'st thou the plashy brink
Of weedy lake, or marge of river wide,
Or where the rocking billows rise and sink
On the chafed ocean side?

There is a Power, whose care
Teaches thy way along thy pathless coast, —
The desert and illimitable air, —
Lone wandering, but not lost.

All day thy wings have fanned,
At that far height, the cold thin atmosphere;
Yet stoop not, weary, to the welcome land,
Though the dark night is near.

And soon that toil shall end,
Soon shalt thou find a summer home and rest
And scream among the fellows; reeds shall bend
Soon over thy sheltered rest.

Thou 'rt gone; the abyss of heaven
Hath swallowed up thy form; yet on my heart
Deeply hath sunk the lesson thou hast given,
And shall not soon depart.

He, who, from zone to zone,
Guides through the boundless sky thy certain flight,
In the long way that I must tread alone,
Will lead my steps aright.

BRYANT

ՀՐԵՇՏԱԿՆ ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԵԱՆ

Առ տաժանեալ ճանապարհաւ՝
Մենիկ մըթնիկ, ընդ անիծեալ մրգս եւ ծաղկունս՝
Զոր կըթուցեալ ոտք իմ կոխեն յայգուց յայգունս,
Զուր խնդրելով հանգիստ անձկաւ,

Ճեմի յուշիկ զուարթուն հրեշտակ,
Քաղցր եւ տըմոյն դիմօք, աչօք հեզ եւ խոնարհ.
Մինչ զանծաղիկ ծըղօտ, զտերեւ ցիր վայրապար
Պատկանաւոր ինձ հիւսէ պսակ։

Համբերատար անուշակ շնորհք,
Հայեացք տոկուն պնդութեան, փորձ եւ մըտադիւր,
Կիրք անտրտունջք՝ հանգուցեալ կան յերեսըս իւր.
Երեւք մաքուրք եւ փառաւորք։

Եւ յորժամ սիրտ իմ ի թալթալ
Յուսահատեալ փանգատի ՚նդ բաղդ իւր աղաւաղ,
Պայծառ շըթամբ հեզաբանեալ զուարթնոյն խաղաղ՝
« Վայրիկ մի եւս, ասէ, ժոյժ կալ։ »

— Համբերութիւն, ասէ մեղմով.
Գըթութիւն Հօր ոչ յամեսցէ գալ ի թիկունս.
Պատեաց վըստահ հաւատովք, առ ժիր զօրութիւնս,
Եւ ժուժեա վայր մի տոկալով »։

Ահա ժուժեմ, ով հրեշտակ, տես,
Յամենայն ժամ կենաց՝ հիւսեալ պըսակ փըշեայ.
Ժուժեմ՝ մինչ ձեռըն քո բացցէ զդրունս յարակայ
Եւ ի ծաղիկ զփուշըքս փոխեա։

Ա. Ա.

THE ANGEL OF PATIENCE

Beside the toilsome way,
Lonely and dark, by fruits and flowers unblest,
Which my worn feet tread sadly, day by day,
Longing in vain for rest,

An angel softly walks,
With pale, sweet face, and eyes cast meekly down,
The while, from withered leaves and flowerless stalks,
She weaves my fitting crown.

A sweet and patient grace,
A look of firm endurance, true and tried,
Of suffering meekly borne, rests on her face —
So pure, so glorified.

And when my fainting heart
Desponds and murmurs at its adverse fate,
Then quietly the angel's bright lips part,
Whispering softly, « Wait! »

« Patience! » He sweetly saith —
« The Father's mercies never come too late;
Gird thee with patient strength and trusting faith,
And firm endurance — wait! »

Angel, behold, I wait,
Wearing the thorny crown through all life's hours, —
Wait till thy hand shall ope the eternal gate,
And change the thorns to flowers.

N. A.

ՅՈՐԺԱՄ ԱՆՑՑՈՒՔ
ԸՆԴ ԲԱՑԱԿԱՆ ԸՆԴ ԳԵՏՆ ԱՅՆ

Յորժամ անցցուք ընդ բացական ընդ գետն այն,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռաւոր,
Դադարեսցեն պատերազմունք մեր համայն.
Ոչ եւս տեսցուք ըզթշնամին աչաւոր:
Յետ կռուոյ զի՛ քաղցր է հանգիստ խաղաղիկ.
Ո՛հ, եւ յիշելն անգամ զիա՛րդ անուշակ,
Թէպէտ ճգնիմք եւ տառապիմք աստ այժմիկ՝
Մի՛ սրտաթափ տրտնջեսցուք հոգունակ:
Յորժամ հասցուք ի յերկնաւորըն գաւառ,
Յորժամ ելցուք կացցուք յափունս անդ երկնի,
Բա՛ստ երջանիկ, ոչ ոսոխաց անդ կաճառ՝
Ոչ արտասուք եւ ոչ տագնապք վայրենի:
Ո՛վ, քանի՛ պերճ, քանի՛ պայծառ է այն յոյս,
Ժողովրդեան այնմիկ ի վարձ բարեդէպ,
Որոց բարձեալ յուրեանց փրկչին խրախոյս՝
Այնուհետեւ տեսցեն ըզՏէր իւր հանդէպ:
Դադարեսցեն անտանօր վէճք մեր համայն,
Եւ զհետ գայցէ խաղաղութիւն յարակայ՝
Յորժամ անցցուք ընդ բացական ընդ գետն այն,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռակայ:
Անցեալ լիցին տագնապք եւ կռիւք ու աշխատանք,
Եւ համօրէն լռեալ կասկած եւ վտանգ՝
Յորժամ անցցուք ընդ բացականն այն ընդ գետ,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռադէտ:
Աներկեւանք յարշաւանաց թշնամեաց
Հանգիցո՛ւք յանվրդով ծոցըս բարեաց,
Յորժամ անցուք ընդ բացականն ընդ այն գետ,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռադէտ:
Յարքայութեան Տեառըն կացցուք անթառամ,
Նորին սիրով երանաւէտք յամերամ,
Յորժամ անցցուք ընդ բացականն ընդ այն գետ,
Յորժամ հասցուք կացցուք յայն ափն հեռադէտ:

Ա. ՍԱՈՒՆՏԷՐՍ

WHEN WE PASS O'ER YONDER RIVER

When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore,
There's an end of war for ever;
We shall see our foes no more;
All our conflicts then shall cease,
Follow'd by eternal peace,
When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore.

After warfare, rest is pleasant;
O, how sweet the prospect is!
Tho' we toil and strive at present,
Let us not repine at this;
Toil, and pain, and conflict past,
All endear repose at last,
When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore.

When we gain the heav'nly region,
When we touch the heav'nly shore,
Blessed tho't! no hostile legion
Can alarm or trouble more:
Far beyond the reach of foes,
We shall dwell in sweet repose,
When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore.

O, that hope! how bright, how glorious!
'T is his people's blest reward;
In the Saviour's strength victorious,
They at length behold their Lord:
In his kingdom we shall rest,
In his love be fully blest,
When we pass o'er yonder river,
When we reach the farther shore.

Dr. A. A. SAUNDERS

Ի ՏԱՐԷՎԵՐՋՆ

Եւ դու անցորդ ալեւոր, անց գընա փոյթ
Յանհողմն ի ծով մոռացութեան անդր անքոյթ.
Ամանակին պարգեւ նոր՝ միւս յաջորդ քոյ
Ժամանեցէ յանեղն ելեալ ի յաջոյ.
Զի զհրամայեալըն քեզ լըցեր դու զպատգամ.
Ու ոչ ոք ցնորեալ յուսայ զքո դարձ միւսանգամ:
Ե՛րթ գընա. եւ զմահացուացս հեք նըշխար
Առեալ ի ցուրտ յաւերժական բանտ քո տա՛ր.
Ըզցայգական մաղթանս անձանց նեղելոց,
Զջերմնատագնապ հոգս ընդ աշխարհ զբաղելոց,
Տառապելոյն զերազ՝ յոսկւոյ գոլով գիւտ,
Զամբարտաւանըն՝ մեծութեանց զամագիւտ,
Ըզբեկելոց սրտից նուաղեալ լոյս առկայծ,
Զյանցանս թողեալս, եւ ըզնըզովս անմոռաց,
Օ՛ն, տա՛ր ի բաց զքոյիննանիւթ ըզչարիս:
Ահաւադիկ ի շունչ հողմուտ գիշերիս
Հաւաքեն զանչք հընչմանդ նըւաղ եւ նանիր
Զարձագանգս յետին: — Ողջամբ երթիջիր:

ՈՒԻԴԻԷՐ

TO THE DYING YEAR

And thou, gray voyager to the breezeless sea
Of infinite Oblivion, speed thou on!
Another gift of Time succeedeth thee,
Fresh from the hand of God! for thou hast done
The errand of thy destiny, and none
May dream of thy returning. Go! and bear
Mortality's frail records to thy cold,
Eternal prison-house; — the midnight prayer
Of suffering bosoms, and the fevered care
Of worldly hearts; the miser's dream of gold;
Ambition's grasp at greatness; the quenched light
Of broken spirits; the forgiven wrong,
And the abiding curse. Ay, bear along
These wrecks of thine own making. Lo! thy knell
Gathers upon the windy breath of night,
Its last and faintest echo! Fare thee well!

J. G. WHITTIER

ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆ

Ա՞յս տուն բանտի քո իցէ, այս գերեզման քո, ով Սէր.
Եւ կարիցէ՞ լուծանել մահ զմեծ հանգոյցն հոգեկցաց։
Մինթէ խորհուրդք անսահմանք, ամբարձաթռիչք ինքնաշունչք,
Խնդրակք մտաց յաւերժից, Հօրն ամենայն խորհրդոց,
Մինթէ իցե՞ն վայրապար գերեզմանի սպասարկուք։
Եւ բնակիցե՞ն ի խաւար՝ որք յանըստեղծ ի լուսոյն
Ցարքայութիւնըս պայծառս հանդիպեցան եւ կեցին.
Կեցին յահեղ ճառագայթս աթոռոյ այնըմ Միոյն՝
Որ փարելի ձեռօք բաց առեալ զմարմնոյ վարագոյր, —
Խորոց ընդ ինքն եւ ընդ մարդ, — երեւեցոյց զայն փառօք.
Աթոռ՝ հանդէպ որոյ նա եւ այժմէն իսկ հոգիք մեր
Գուշակօրէն իմն ազդմամբ երկըրպագեն եւ խայտան,
Եւ ընդ ինքեանցըն բնութիւն ահաբեկեալ զանգիտեն։
Հոգիք՝ որ զքեզ ճանաչեն խորհրդաւոր ըզգացմամբ,
Ըզքեզ, ով ահաւոր Ներկայութիւն եւ անտես,
Շիջանիցի՞ն ինչ արդեօք՝ թէ վառիցին հանապազ,
Ծածկեալք յաչացըս մերոց լուսով աւուրն անվախճան,
Որպէս զաստեղըս փայլունս պատէ արեւ լուսազգեստ։
Մինթէ եղծցի՞ համայն սէր մեր ընդ եղծման շինուածոյս.
Եւ խորարմատ կանգնեալք եւ բողբոջեալք վերարձակ
Սաղարթացեալքն անթառամ ի ջեր սըրտից զուգակցաց,
Որք ի կորով եւ ի գեղ զարգանային բարգաւաճք,
Անըզգայից պէս չքնաղ ծաղկանց խամրեալ եւ անկցի՞ն։
Մինթէ խորհուրդքն այն եւ կիրք որք տան բարբառ բերանոյ,
Որք արձակեն ի շրթանց ըզմայլական գեղգեղմունս,
Որք վառեն յայտ ըզհոգի՝ զանճառելեաց նըկատիչ,
Այս ամենայն՝ պատահա՞րք իցեն մարմնոյ անկայունք,
Առ ի կեալ լոկ ընդ նըմին, եւ ի նորին մեռանել՝
Անցանիցե՞ն որպէս բոց շիջեալ ճրագի սպառելոյ։
Ո՛հ մահացուք, լուարուք զարմանալի բարբառոյդ

IMMORTALITY

Is this thy prison-house, thy grave, then, Love?
And doth death cancel the great bond that holds
Commingling spirits? Are thoughts that know no bounds,
But, self-inspired, rise upward, searching out
The Eternal Mind, — the Father of all thought, —
Are they become mere tenants of a tomb?
Dwellers in darkness, who the illuminate realms
Of uncreated light have visited and lived? —
Lived in the dreadful splendor of that throne,
Which One, with gentle hand the vail of flesh
Lifting, that hung 'twixt man and it, revealed
In glory? — throne, before which; even now,
Our souls, moved by prophetic power, bow down,
Rejoicing, yet at their own natures awed? —
Souls that Thee know by a mysterious sense,
Thou awful, unseen Presence — are they quenched,
Or burn they on, hid from our mortel eyes
By that bright day which ends not; as the sun
His robe of light flings round the glittering stars?
And with our frames do perish all our loves?
Do those that took their root and put forth buds,
And their soft leaves unfolded in the warmth
Of mutual hearts, grow up and live in beauty,
Then fade and fall, like fair unconscious flowers,
Are thoughts and passions that to the tongue give speech,
And make it send forth winning harmonies, —
That to the cheeck do give its loving glow,
And vision in the eye the soul intense
With that for which there is no utterance, —
Are these the body's accidents? — no more? —
To live in it, and when that dies, go out
Like the burnt taper's flame?
O, listen, man!

Որ ի ներքուստ խօսի 'նդ մեզ. «Ո՛վ մարդ, դու մի՛ բնաւ մեռցիս»։
Ձայնք երկնայինք ի յոգւոջ եղանակեն զայդ մերում.
Սաղմոսարանք՝ հրեշտակաց դրդեալ մատամբք ներդաշնակ,
Ընդ համաձայն երգս հեզոց առաւօտեան աստեղաց՝
Փաջահրնչեն անդուլ զերգ անմահութեան մեր մեծի.
Գընդաձեւ հոյլք համախումբք և գեղեցիկս այս մեր մարզ,
Երկնահասակ թըխաթոյր լերինք եւ ծովք խորամռունչք՝
Միաձայնեն յընդհանուր ի վսեմական յայս նըւագ։
Լուարուք հոգիք մեր, եւ զայդ յօդոց հանուրց ծըծեցէք.
Նա ի մեղմիկ լոյս լուսնի, նա ծածանի միջամուխ
Ի խոնարհեալ տուընջեան փառս. արջնազգեստեալըն գիշեր
Մերձեալ յուշիկ ի մահիճ մեր՝ շըշընջէ զայն յականջ.
Ցայգ եւ ցերեակ, տիւ պայծառ եւ երեկոյն մըտախոհ,
Ամենայն ժամք ու ամանակք, տարածութիւնք անսահմանք,
Իբրեւ միակ մեծայաղթ խորհրդաւոր նուագարան՝
Ցաներեւոյթ բարախեալ ու ի կենդանի ձեռանէ,
Լարք ըզգայունք՝ խընդութեամբ թրթռան յայս մեծ յոբելեան։
Որհասականք լըսեն զայն. եւ մինչ տակաւ ձայնք երկրի
Զանխըլացեալ հեռանան, դրդեն զոգիս յելս իւրեանց՝
Ճեպել խառնել յերկնային դաշնակութիւնս յայս ի սոյն։

ՏԷՆԱ

A voice within us speaks that starting word,
« Man, thou shalt never die ! » Celestial voices
Hymn it unto our souls ; according harps,
By angel fingers touched when the mild stars
Of morning sang together, sound forth still
The song of our great immortality:
Thick clustering orbs, and this our fair domain,
The tall, dark mountains, and the deep-toned seas,
Join in this solemn, universal song.
O listen, ye, our spirits ; drink it in
From all the air ! 'T is in the gentle moon light,
'T is floating 'midst day's setting glories ; Night,
Wrapped in her sable robe, with silent step,
Comes to our bed, and breathes it in our ears :
Night, and the dawn, bright day, and thoughtful eve,
All time, all bounds, the limitless expanse,
As one vast mistic instrument, are touched
By an unseen, living Hand, and conscious chords
Quiver with joy in this great jubilee.
The dying hear it ; and as sounds of earth
Grow dull and distant, wake their passing souls
To mingle in this heavenly harmonie.

DANA

ՄԱՆՈՒԿ ՄԵՐՁ Ի ՄԵՌԱՆԵԼ

Ահաւադիկ մեռանի. կեանք տեղի տան
    Առ սրտառուչն այն սխրացումն անթարգման,
Որ յայլայլեալ սփռէ յերեսս նորուն
    Հանդարտութիւն իմն անփոփոխ անշարժուն,
Եւ յաւելու յար ի նոյն, մինչ ահ ընդ ահ
    Հրաժարականըն շունչ փոխի մեղմ ի մահ:

Գեղեցկութիւն խորհրդալիր կայ 'ւ վայր մի
    Ի պաղպաջուն ձիւնաքատակն յայն դիմի:
Այլ ճաճանչեղ այսպէս ժըպտեալ ընաւ չէին
    Շրթունքն' որ արդ դալընկագոյնք եղանին.
Անշուշտ կարծեմ երեւանալ սկըսանի
    Ի խորս հոգւոյն' ցուցակութիւն իմն երկնի:

Ո՜հ, թէ գո՜յր հընար ճառելոյ
    Խորհըրդազգած եւ անուշակ շըթանց քոյ,
Եթէ զիա՞րդ այն խաւարմունք որհասին,
    Հա՜րկ անողոք, հանդէպ աչացըդ սահին.
Զի ոչ է մարթ թէ կենդանի աչք տեսցէ
    Զփոփոխութիւն' զոր մահ ի քեզ ներգործէ:

Գուցէ թռուցեալ արդ տեսութիւնդ հեռադէտ
    Ընդ բովանդակ երկնակամար լուսակէտ,
Անցեալ ընդ բոց եւ ընդ ճաճանչս եթերաց,
    Խուզէ խնդրէ ի ծոց մանուկ աստեղաց'
Զերամս արդար հոգւոց, որք հուն գործեն արդ
    Ընդ շըջապատ հաստատութեան փառազարդ:

Գուցէ արդեօք եւ արկեալ աչս ի խոնարհ'
    Ափշեալ հայիս ընդ երկրաւոր ճանապարհ,
Խընդալով ընդ ըստացեալըդ պըսակ,
    Եւ ընդ ապրելդ յաղցից սորուն դըժընդակ,
Որով հանդէպ կաս աթոռոյ Այնորիկ'
    Յորոյ փառաց երկինք թըւին խաւարիկ:

THE DYING CHILD

'T is diying! life is yielding place
    To that mysterious charm,
Which spreads upon the troubled face
    A fixed, unchanging calm,
That deepens as the parting breath
    Is gently sinking into death.

A thoughtful beauty rests the while
    Upon its snowy brow;
But those pale lips could never smile
    More radiantly than now;
And sure some heavenly dreams begin
    To dawn upon the soul within!

O that those mildly conscious lips
    Were parted to reply —
To tell how death's severe eclipse
    Is passing from thine eye;
For living eye can never see
    The change that death wrought in thee.

Perhaps thy sight is wandering far
    Throughout the kindled sky
In tracing every infant star.
    Amid the flames on high; —
Souls of the just, whose path is bent
    Around the glorious firmament.

Perhaps thine eye is gazing down
    Upon the earth below;
Bejoicing to have gained thy crown,
    And hurried from its woe,
To dwell beneath the trone of Him,
    Before whose glory heaven is dim.

Իսկ կեա՜նք քո. — ե՞րբ արդեօք ցուրտք լինէին
    Եթէ աւուրքդ ի թիւս ամաց աճէին.
Քանի՜ խաւար մեղսամակարդ եւ մըրուր,
    Քանի՞ տաղտուկք եւ արտասուք կայր տըխուր։
Զի՜ երջանիկ այդպէս անկեալ դընիլ աստ,
    Եւ վաղագոյն դասիլ յոգիս բարեբաստ։

Բարի՜ է քեզ զի հանգիցէ արդ ժըպիտ
    Ի մարմարեայ սառնատեսիլ քումդ իմիդ.
Քաջ իսկ ճառէ դա 'ռ հետախոյզ աչըս մեր,
    Զոր բացատրել բանիւք հընար երբեք չէր,
Ըղձիւրահասն յայտնութիւն այնց համօրէն՝
    Զոր ուսանել ի յերկնից մարդըս կարէն։

Ա. Ա.

Thy life! how cold it might have been,
    If days had grown to years!
How dark, how deeply stained with sin,
    With weariness and tears!
How happy thus to sink to rest,
    So early numbered with the blest!

'T is well, then, that the smile should lie
    Upon thy marble cheek:
It tells to our inquiring eye
    What words could never speak,—
A revelation sweetly given
    Of all that man can learn of heaven.

N. A.

ՁԱՅՆ ԳՈՒԺԵԱՑ Ի ՀՌԱՄԱ

Լռեցին ձայնք ուրախութեան ի Յուդայ.
    Դաս դաս երգչացն Յուդայ ոչ եւս տեսանի.
Եւ քնար՝ քարոզ ծննդեան Մեսիայ՝
    Յաւերժական յերկնից գահոյս կախ դնի։

Տեղի տուեալ փախեան պայծառ պերճ ամբոխք՝
    Որք սփռէին յերկիր զհամբաւ աւետեաց.
Եւ ցրուեցան յօդս եղանակք փոխ առ փոխք,
    Որք խայտային խուռն ի Դաւթեան ծիր դաշտաց։

Քանզի բաղդ սեաւ եւ տրխուր հաս ի Բեթղեմ.
    Մարդախողող արեամբ հովիտքն ոռոգին.
Անյուսութիւն նստի առ դրամբքն դժխեմ,
    Եւ սպանութիւն ճեմի խոժոռ ու ահագին։

Քանի՛ թեթեւ յառաւօտուս էր սիրտ մօր
    Դեռաբուսիկ երեխայիւն ի ծոց իւր.
Ընդ երեկոյս տխատեալ թօշնեալ սին թափուր՝
    Յանդառնալին հանգիստ գնայ թաքթաքուր։

Լացէք լնձ մարք անզաւակեալք լաց անհատ.
    Ի ցուրտ շիրմի դընին մանկունք ձեր լռիկք.
Ննջեն հոգիքն ի Յորդանու հեղեղատ,
    Եւ խառն յալիս արեանց խաղան ճապաղիք։

Ա. Ա.

MOURNING AT RAMA

Hushed is the voice of Judah's mirth ;
    And Judah's minstrels, too, are gone,
And Harps that told Messiah's birth
    Are hung on Heaven's eternal throne.

Fled is the bright and shining throng
    That swelled on earth the welcome strain,
And lost in air the choral song
    That floated wild on David's plain : —

For dark and sad is Bethlehem's fate ;
    Her valleys gush with human blood ;
Despair sits mourning at her gate,
    And murder stalks in frantic mood.

At morn, the mother's heart was light,
    Her infant bloomed upon her breast ;
At eve, 't was pale and withered quite,
    And gone to its eternal rest.

Weep on, ye childless mothers, weep ;
    Your babes are hushed in one cold grave ;
In Jordan's streams their spirits sleep,
    Their blood is mingled with the wave.

N. A.

ԵՐԳ ՎԵՐՋԱԼՈՅՍՈՅ

Յորժամ զըստուերսըն շուրջ սփռէ երիկուն,
Եւ մըթութիւն լընու զերկնիցըս կամար,
Յորժամ ոչ մի մըմունջ, ոչ ձայն մի համբուն
Լըսեն ցընորք մըտաց յածեալք վայրապար.
Յորժամ երկնից պայծառանըշոյլ գունտ արձակ՝
Ոսկեղէնօք հայի աչօք շըրջարկու,
Ու ի լոյսնորին սփռեալ բնութիւն հասարակ
Թըւի ի խաղաղ եւ պերճ հանգչել յանդորրու.
Յորժամ խորհուրդք մեր վերացեալ ամբառնան
Քան զերկիրս այս, քան զերկրաւորքս համօրէն.
Յայնժամ երգեա, քոյր իմ, զիմ երգ սիրական.
Ու ընկալ զարտօսր երախտեաց քեզ փոխարէն.
Երգ՝ որ զաղխս սրտիս դրդէ խուռն ի խաղ,
Եւ թինդ առեալ զարհուրախառն հարկանի։
Քոյր իմ, զայն երգ երգեա ինձ մի եւըս հաղ.
Երգ՝ ուր ականջք մահացուաց չեն արժանի։
Զայն երգ՝ երգել ի լոյս պայծառ տըւընջեան՝
Յանդըգնութիւն ինձ եւ եղեռըն կարծի.
Երգ՝ զոր ծընան զուարթնոց մաքուր թեւք թերթեան
Երգ՝ զոր զուարթնոց հնչեցին շունչք ի բացի։
Յորժամ ննջեալ յիմ ծաղկամարգ անկողին՝
Կարօտահար տառապեցիս դեռ այսրէն,
Ո՞չ կամիցիս՝ առ սնարս իմ ծունր ի գետին՝
Զերգ զոր սիրեմն՝ երգել ինձ, քոյր իմ, անդրէն։

ԼՈՒԿՐԵՏԻԱ ՄԱՐ. ՏԱՒԻՏՍՈՆ *

* Հնգետասանամեայ էր Լուկրետիա որ երգեաց զայս, եւ յետ սակաւուց վախճանեցաւ. Թողեալ ցաւ եւ համբաւ մեծ։ Ցոյժ սիրելի էր նմա Թոմայի Մուրայ երգն Հրաժեշտ առ Քնար իւր։

THE SONG AT TWILIGHT

When evening spreads her shades around,
And darkness fills the arch of heaven;
When not a murmur, not a sound,
To Fancy's sportive ear is given;

When the broad orb of heaven is bright,
And looks around with golden eye;
When Nature, softened by her light,
Seems calmly, solemnly to lie; —

Then, when our thoughts are raised above
This world, and all this world can give;
O, sister, sing the song I love,
And tears of gratitude receive.

The song which thrills my bosom's core,
And, hovering, trembles half afraid,
O, sister, sing the song once more
Which ne'er for mortal ear was made.

'T were almost sacrilege to sing
Those notes amid the glare of day;
Notes borne by angels' purest wing,
And wafted by their breath away.

When, sleeping in my grass-grown bed,
Shouldst thou still linger here above,
Wilt thou not kneel beside my head,
And, sister, sing the song I love?

LUCRETIA MARIA DAVIDSON

ՆՈՒԱԳ Ի ԾՈՎ

Հզօր է ծով, այլ հզօրագոյն որ վարէ զխռըն կոհակ:
Ձեռըն քո, Տէր, կառոյց զափունս, պեղեաց զանդունդն
անյատակ.
Շունչդ որ խաղաց ի սկզբանէ յերեսնորին՝ խաղայ ցարդ.
Ի նոյն թափ ՚նհանջեալ ալեաց՝ գլորին յառնեն ու ան-
կանին:
Ի գաւառացն անձրեւու ամպ ելեալ գընայ իբրու նախ՝
Արբուցանել զերեսս երկրի, ածել հովտաց դեղ դալար.
Աշխարհք ազանց ապաստեալ մընան հողմնավար լայն հո-
վանոյն.
Եւ ի տարափ տեղոյն՝ լսեն խընդիւ զհընձոցն աւետիս:
Ես կարկառեալ հայիմ ընդ այդ համատարած կապուտակ,
Ուր տարմաբար ցընծան կայտառն յարեւ կատարք բիւր
ալեաց,
Իբր ամբոխի մեծի պարզեալ ի վեր բազուկք ծափ ի ծափ.
Դիտեմ ըզնաւս կըղզ՝ ի կըղզոյ, հրուանդանէ հրուանդան,
Մերթ տարագէմք յաշխարհ հեռի, յերկրէ հընոյ մերթ
ի դարձ.
Հողմ քո համբոյր՝ վարէ զնոսին, մինչ բարձեալ գան ա-
կաղձունք՝
Ցախամաղխէ ծագաց երկրի, եւ կենաց քաղցըր գանձուք,
Մինչեւ նաւաղն ի նաւակայս բերկրապատար արկեալ
ձայն՝
Տագըլցելով ընդ կայմ ծրարեալ իջուցանէ զառագաստ:
Այլ ո՞ հանդուրժիցէ ժուժկալել քոց մըրըրկաց.
Ո՞ բաւիցէ ՚նդդէմ կալ շընչոյն ծովայարոյց ծովասաստ:
Արդարութիւն քո, Տէր, հասեալ հարու զերկիրս ի դա-
լուկ,
Երբ ի տորմիղ կուռ խաղմամբուղ՝ ընդ խրոխտ մկանունս
պերճասահ, —
Որ քաղաքաց տանին հրդեհ ու աւեր անքոյթ պետու-
թեանց, —
Ցանկարծոյն թափ շրջապտոյտն անկանիցի փոթորիկ.
Առագաստից թռուցեալ ձըրձին հանգոյն վըշչոյն ծըւենից.

A HYMN OF THE SEA

The sea is mighty, but a mightier sways
His restless billows. Thou, whose hands have scooped
His boundless gulfs and built his shore, thy breath,
That moved in the beginning o'er his face,
Moves o'er it evermore. The obedient waves
To its strong motion roll, and rise and fall.
Still from that realm of rain thy cloud goes up,
As at the first, to water the great earth,
And keep her valleys green. A hundred realms
Wath its broad shadow warping on the wind,
And in the dropping shower, with gladness hear
Tby promise of the harvest. I look forth
Over the boundless blue, where joyously
The bright crests of innumerable waves
Glance to the sun at once, as when the hands
Of a great multitude are upward flung
In acclamation. I behold the ships
Gliding from cape to cape, from isle to isle,
Or stemming toward far lands, or hastening home
From the old world. It is thy friendly breeze
That bears them, with the riches of the land,
And treasure of dear lives, till, in the port,
The shouting seaman climbs and furls the sail.
But who shall bide thy tempest, who shall face
The blast that wakes the fury of the sea?
Oh God! thy justice makes the world turn pale,
When on the armed fleet, that royally
Bears down the surges, carraying war, to smite
Some city, or invade some thoughtless realm,
Descends the fierce tornado. The vast hulks
Are whirled like cheff upon the waves: the sails
Fly, rent like webs of gossamer; the masts
Are snapped asunder downward from the decks,
Downward are slung, into the fathomless gulf,

Կայմք խորտակեալ քակտին. ընդ կողս ի վայր զեռան
ճողփան վէժք.
Ահեղ նոցին մեքենայք հոսին յանդունդս անյատակ.
Եւ զօրք մարտկացըն վառելոց ի զարդ զինու ճակատուց՝
Յորձանաստյգ կործեալք կամ դի ցուրտ ի պարիխս ընկե-
ցիկք:
Յայնժամ ազինք ահաբեկք դուլ տան առ մի վայր ի
կռուոյ.
Ալիքդ անդուլք ծախեալ մաշեն զափունս երկրի
հինաւուրց.
Դաշտք արգաւանդք զեղուն ի մօրս, տապալ դընին սա-
րաւանդք,
Ամբոխք ծովուն վարեն զաւազ ի շինամէջս ողողակ.
Մինչ ի բացի անդր ի կանաչ միջածովուն ի սենեակ,
Ուր լայնատիւ ծաւալին ջուրք եւ խորագոյն սուզի լար,
Ուր ի քընին գործոց քոց, Տէր, չժամանէ ակն հետազօտ,
Անդ դու մարգես զորդնըն բըստոյ կանգնել զխարակս իւր
ըստուարս.
Ընդ ջուրքք ցօղեալ կառուցանէ դարուց ի դար զիւր շի-
նուած.
Մինչեւ բարձցէ 'նդ մըկանունս ծայր՝ կալ ամբարտակ
ձիգ ալեաց,
Ու ի բեւեռացըն հարաւոյ փչըեալ ցեղերս Յապոնաց:
Դու տաս հրաման կրակաց ի խորս ովկիանու շիջա-
նուտ՝
Պարզել ի վեր նորակառոյց լերինս, կանգնել գագա-
թունս,
Ի տեղի ապաստանի մըրըրկակոծ երամուց:
Հաւք եւ ծըփանք ալեաց ածեն ժայռից ըզխոտ եւ ըզծառ.
Խաղան աղբերք կարկաջահոս, շըքթեն սըզոխք ըզլըճակս՝
Որք ի խոռոչս անդ խաղաղին շուրջ ի բոլոր ծաղկածիրք:
Դու հայեցեալ յարարս քոյին եւ ասացեր՝ Բարի է,
Քեզ հովիտք լուռք փառըս տան պըճնեալք ի գեղ ամա-
րան.
Եւ քեզ մայրիք՝ յովկիանան հողմոյն շարժեալք ի շառաչ՝
Ընդ գանչելոց ափանցն յաւերժ վերաձայնեն երգս յաւաչ:

ՊՐԱՅԷՆԴ.

Their cruel engines; and their hosts, arrayed
In troppings of the battle-field, are whelmed
By whirlpools, or dashed dead upon the rocks.
Than stand the nations still with awe, and pause,
A moment, from the bloody wark of war.
These restless surges eat away the shores
Of earth's old continents; the fertile plain
Welters in shallows, headlands crumble down,
And the tide drifts the sea-sand in the streets
Of the drowned city. Thou, meanwhile, afar
In the green chambers of the middle sea,
Where broadest spread the waters and the line
Sinks deepest, while no eye beholds thy work,
Creator! thou dost teach the coral-worm
To lay his mighty reefs. From age to age,
He builds beneath the waters, till, at last,
His bulwarks overtop the brine, and check
The long wave rolling from the southern pole
To break upon Japan. Thou bid'st the fires,
That smoulder under ocean, heave on high
The new-made mountains, and uplift their peaks,
A place of refuge for the storm-driven bird.
The birds and wafting billows plant the rifts
With herb and tree; sweet fountains gush; sweet airs
Ripple the living lakes that, fringed with flowers,
Are gathered in the hollows. Thou dost look
On thy creation and pronounce it good.
Its valleys, glorious with their summer green,
Praise thee in silent beauty, and its woods,
Swept by the murmuring winds of ocean, join
The murmuring shores in a perpetual hymn.

BRYANT

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Ժպիտ մի եւս, ով բացագնաց դու արեւ,
Ժպիտ մի մեղմ ընդ միգամած օդ փափուկ,
Մինչ չեւ յերկիր պաղեալ ու ի մարգս անտերեւ՝
Հառեալ իցեն մրրիկք եւ ձեան ծրծիչ բուք։

Ժպիտ մի եւս՝ ի լերկ բլուրս ու ի մերկ ծառ,
Յարջնաթոյր ժայռս՝ յորոց անց տապ ամարան,
Եւ յերընջնակ կապոյտ ծաղիկ՝ որ ցըրտառ
Մէն կայ եւ հուսկ յիւրոյ ազգէն գեղազան։

Դոյզն այլ մնան մեղուի աւուրք արեւոտ
Յոր բզզայցէ ի ցանկս անցից ու ի պատնէշ,
Եւ կռընչիցէ ծղրիդ դրախտից ի ծըղօտ։

Եւ դեգերել մեզ ի ճաճանչդ իցէ հեշտ։
Օ՛ն, միւս եւս ճոխ ժպիտ, ու ապա ջան դիցուք
Կրել զհողմունս, ըզսառն եւ զօդըս մըղձուկ։

ՊՐԱՅԷՆԴ

NOVEMBER

Yet one smile more, departing, distant sun!
One mellow smile through the soft vapoury air,
Ere, o'er the frozen earth, the loud winds run,
Or snows are sifted o'er the meadows bare.

One smile on the brown hills and naked trees,
And the dark rocks whose summer wreaths are cast,
And the blue gentian flower, that, in the breeze,
Nods lonely, of her beauteous race the last.

Yet a few sunny days, in which the bee
Shall murmur by the hedge that skirts the way,
The cricket chirp upon the russet lea,

And man delight to linger in thy ray.
Yet one rich smile, and we will try to bear
The piercing winter frost, and winds, and darkened air.

BRYANT

ԱՒԱԶ ԱՆԱՊԱՏԻ
Ի ԺԱՄԱՉԱՓ ԱՊԱԿԻՈՋ

Ի ջերմ մարզից անապատին Արուայկաց
    Բերեալ կարմիր ափ մ'աւազոյ
Ժամանակի լրտես ի մէջ ապակեաց,
    Եւ պաշտօնեայ կայ խորհրդոյ:

Ո՜վ, ընդ քանի՜ տաղտուկ եկաց նա ընդ դարս
    Ցանապատի անդ տարուբեր.
Քանի՜ ետես փոփոխութիւնս նա օտարս.
    Ո՞րքան վիպաց գիտակ բաներ:

Թերեւս ուղտուց Իսմայէլի առաթուր
    Հարեալ ընթա՝ գնացեալ անցին,
Մինչ յԵգիպտոս՝ զնահապետին սրտակտուր
    Սիրուն որդեակն առեալ ածին:

Թերեւս բոկոտն եւ տօթահար անդ Մովսէս
    Ցերթալ ի հրում հետըս ձըգէր.
Կամ թէ սրավար փարաւոնի կառահանդէս
    Ցրուեալ անուօք սփռեաց յայեր:

Կամ Մարիամ զՆազովրեցին իւր Յիսուս
    Ընդ այն գգուէր խանդաղակաթ,
Որք պանդըխտեալք յամայութիւնն հեղին լոյս
    Ի յոյս, ի սէր եւ ի հաւատ:

Կամ ճգնաւորք 'ի արմաւեննեօք Ենգադդեան
    Ճեմեալ յեզեր Մեռեալ ծովուն,
Նըւագէին զհերեանց սաղմոսն հին Հայկեան
    Կիսահագագ յուշիկ ձայնուն:

Կամ կարաւանք անտուստ ի դրանց Բասորայ
    Ընդ արեւմուտըս գիմեալ կոյս.
Կամ ուխտաւորս ուխտագնացքըն Մաքքայ
    Ճակատագրին յառեալք ի յոյս:

SAND OF THE DESERT
IN AN HOUR-GLASS

A handful of red sand, from the hot clime
    Of Arab deserts brought,
Within this glass becomes the spy of Time,
    The minister of Thought.

How many weary centuries has it been
    About those deserts brown!
How many strange vicissitudes has seen,
    How many histories known!

Perhaps the camels of the Ishmaelite
    Trampled and passed it o'er,
When into Egypt from the patriarch's sight
    His favorite son they bore.

Perheps the feet of Moses, burnt and bare
    Crushed it beneath their tread;
Or Pharaoh's flashing wheels into the air
    Scattered it as they sped;

Or Mary, with the Christ of Nazareth
    Held close in her caress,
Whose pilgrimage of hope and love and faith
    Illumed the wilderness;

Or anchorites beneath Engaddi's palms
    Pacing the Dead-Sea beach,
And singing slow their old Armenian psalms
    In half-articulate speech;

Or caravans, that from Bassora's gate
    With westward steps depart;
Or Mecca's pilgrims, confident of Fate,
    And resolute in heart!

Անցին, կամ մարթ էր անցանելոց ա՛նդ այն:
    Իսկ այժմ ի բանտ այսր յապակի՝
Վարկպարագի ձեռամբ արկեալ հունկ հետայն,
    Համարի զժամն յարշաւակի:

Եւ ի պշնուլս՝ պատուարքն անձուկք ընդլայնին.
    Հանդէպ աչացըս՝ ցնորածինք
Եւ անապատն ընդ յեղյեղուկ աւազին
    Եւ անարգելք սփռին երկինք:

Եւ վերամբարձ ի թեւարկող մըրըրկէն
    Թռուցեալ այս թել ոսկեղինիկ՝
Զկոփ հարուստ եւ բարձր ի կերպ սիւնեղէն,
    Տեսիլ ահեղ եւ պակուցիկ:

Եւ անդրագոյն հուպ ի ստորէջս արեւու
    Հուպ ի ճապաղ դաշտն անսահման,
Խաղան գընան սիւնն եւ ըստուեր իւր յաղթկու
    Ցոր վայր միտք ոչ լինին ժաման:

Վերանայ տեսիլն: Եւ որմքս այս անդրէն
    Վարագուրեն ըզմուղտ զարեւ,
Զանվայրափակ ջերմ դաշտն ի բաց վըտարեն:
    Հոսեաց աւազ կէս ժամ ի տեւ:

ԼՈՆԿՖԵԼԼՕ

These have passed over it, or may have passed!
    Now in this crystal tower
Imprisoned by some curious hand at last,
    It counts the passing hour.

And as I gaze, these narrow walls expand; —
    Before my dreamy eye
Stretches the desert with its shifting sand,
    Its unimpeded sky.

And borne aloft by the sustaining blast,
    This little golden thread,
Dilatess into a column high and vast,
    A form of fear and dread.

And onward, and across the setting sun,
    Across the boundless plain,
The column and its broader shadow run,
    Till thought pursues in vain.

The vision vanishes! These walls again
    Shut out the lurid sun,
Shut out the hot, immeasurable plain;
    The half-hour's sand is run!

H. W. LONGFELLOW

ԱԳԱՐ ՅԱՆԱՊԱՏԻՆ

Առաւօտեաց. եւ զգենուին ամպք լոյս հրաշափիւռ.
Եւ զբազմերանգ զգենոյր երկիր ըզպատմուճան իւր.
Սաղարթք ծառոց, բողբոջք փափուկք, ծաղկունք գունագոյն,
Եւ ամենայն որ խոնարհեալ էր յեզլս ցօղոյն՝
Կանգնէր ի լոյս արշալուսոյ. եւ գեղ յաւելոյր
Ի սիւգ քաղցրիկ առաւօտու շքնաղն այն աւուր:
Բայց տրտմելոյն չիք ինչ պայծառ.
Լոյսն այն եւ սէր օդ հեզաւար՝
Թախիծ թուէին առ հէքն Ագար:
Ի քաղցրահոտ ծակտեաց իւրոց
Բուրէ երկիր ճամբակ խնկոց.
Կրկջան երամք մատաղ թռչնոց
Իբր ի վայելս կենաց նորոց:
Այլ, ո՜հ, առ սիրտն այն՝ խառն ի խուռն է ամէն.
Եւ ըզգայ նա զի դէմք զուարթունք զոր սիրէն՝
Առ սիրտ բեկեալ՝ անկարեկիր ակնարկեն:
Եկաց Ագար առ խորանաւն՝ ուր Աբրահամ.
Շրթունքն ի դող կապուտակեցան արիւնաքամ.
Եւ ցցուեցան երակք յերեր ջինջ ճակատուն,
Իբրու մըղեալք ի բռնութեանց գոռոզ ոգւոյն՝
Աչք իւր սեւակք՝ էին պայծառք ու անարտասուս.
Եւ լոյս երկնից որ թարգմանէ զբըբրաց լեզուս՝
Ցոլայր ցայտէր յարտեւանանց ձիգ եւ հրահիւս:
Կայր առ երի պատանեկիկն իւր սիրուն,
Մանեակ արկեալ ըզձեռն ի ձեռըս նորուն.
Եւ բոլորակ եւ փափուկ ոտք պատանկին՝
Որք ի վրանաց կապերտս նեւեթ նազէին,
Ցուղեւորի սանդալ զըսպեալք լինէին:
Ցառեալ ի մօրն իւր դէմն՝ ըզգայր կիրք վըսեր.
Ընդ ձիւնափայլ լանջօքն թընդայր սիրտն ի վեր.
Բոց դեռարծարծ ցասման զերեսըն վառէր.
Եւ ընդ տըխեղծ հասակին չափ արտավազ՝
Գըրգռէր զոգին յառնանըման փարաւազ:

HAGAR IN THE WILDERNESS

The morning broke. Light stole upon the clouds
With a strange beauty. Earth received again
Its garment of a thousand dies; and leaves,
And delicate blossoms, and the painted flowers,
And everything that bendeth to the dow,
And stirreth with the daylight, lifted up
Its beauty to the breath of that sweet morn.
All things are dark to sorrow; and the light,
And loveliness, and fragrant air were sad
To the dejected Hagar. The moist earth
Was pouring odours from its spicy pores,
And the young birds were carolling as life
Were a new thing to them; but, oh! it came
Upon her heart like discord, and she felt
How cruelly it tries a broken heart, —
To see a mirth in anything it loves.
She stood at Abraham's tent. Her lips were pressed
Till the blood left them; and the wandering veins
Of her transparent forehead were swelled out,
As if her pride would burst them. Her dark eye
Was clear and tearless, and the light of heaven,
Which made its language legible, shot back
From her long lashes, as it had been flame.
Her noble boy stood by her, with his hand
Clasped in her own, and his round, delicate feet,
Scarce trained to balance on the tented floor,
Sandalled for journeying. He had looked up
Into his mother's face until he caught
The spirit there, and his young heart was swelling
Beneath his snowy bosom, and his form
Straigatened up proudly in his tiny wrath,
As if his light proportions would have swelled.
Had they but matched his spirit, to the man.
Why bends the patriarch as he cometh now

Իսկ ընդէ՞ր գայ Նահապետն այն
Կորաքամակ ի գաւազան,
Աչեք ճապաղ ի կուրծս ի վայր.
Ճակատ՝ յոր գիծք աստուածաճառ՝
Զօրհասական առեալ տիպար.
Շրթունքն յերեր, եւ գարշապար
Ոչ եւս յընթացս արիաբար:
Թէպէտ եւ քաղցր է սիւգ այգու,
Թըւի շնչել նա զօդ մահու:
Ա՜հ, մարդ կարէ տանել վշտաց,
Եւ սիրտ հզօր իբրեւ Աստուած՝
Հերքէ զհարուածն այն մահացուաց.
Այլ արտասուք թելք եւ թակարդ.
Կընոջ ի սէր գիրգ՝ կապեալ մարդ՝
Առնու վարակ եւ սիրտ արի
Եւ եղեգան պէս երերի:
Առեալ տայ հաց եւ ջուր ցԱգար.
Այլ ոչ իշխէ խօսել մի բառ,
Եւ ոչ յերեսն աչս ամբառնալ.
Այլ վերառեալ զաջ իւր լռիկ՝
Ըզվարսագեղն օրհնէ մանկիկ.
Ապա թողու զկինն առ բաղդ իւր
Յամայութիւն անդ թափթափուր:

. . . .

Եւ նա երթայ սէգ եւ յուշիկ զիւր ճանապարհ.
Կամարաձեւ շրթունք զըսպեալք, աչք անխաւար՝
Գեղեցկագեղ եւ բարձրափայլ իբրու գոհար,
Ընդ որ սրտին խաղայցէ շունչ կենդանարար:
Զուգընթացիկ երթայ յերի մանկիկըն լուռ,
Ձեռն իւր ի ձեռսըն մայրենի. սակայն տըխուր.
Քանզի կըրից նորուն լինի քաջ իրագէտ,
Եւ սերմ վայրագ ազգի յայտնի նմա եւ ընդ եւ:
Իսկ առաւօտ անցի տայ.
Ու ասիականն արեգակ
Յանամպ երկինս ամբառնայ
Տեղեալ ճաճանչ հրաքատակ:
Խուսեն պաճարք ի բլրոց
Ի հովանիս ինչ ծառոց.
Ու արեւելեան փետրաւորք

Upon his staff so wearily? His beard
Is low upon his breast, and his high brow
So written with the converte of his God,
Beareth the swollen vein of agony.
His lip is quivering, and his wonted step
Of vigour is not there; and, though the morn
Is passing fair and beautiful, he breathes
Its freshness as it were a pestilence.
Oh! man may bear with suffering: his heart
Is a strong thing, and godlike in the grasp
Of pain that wrings mortality: but tear
One cord affection clings to, part one tie
That binds him to a woman's delicate love,
And his great spirit yieldeth like a read.
He gave to her the water and the bread,
But spoke no word, and trusted not himself
To look upon her face, but laid his hand,
In silent blessing, on the fair-haired boy,
And left her to her lot of loneliness.

. . . .

She went her way with a strong step and slow,
Her pressed lip arched, and her clear eye undimmed,
As it had been a diamond, and her form
Borne proudly up, as if her heart breathed through.
Her child kept on in silence, though she pressed
His hand till it was pained; for he had caught,
As I have said, her spirit, and the seed
Of a stern nation had been breathed upon.
The morning pass'd and Asia's sun rode up
In the clear heaven, and every beam was heat.
The cattle of the hills were in the shade,
And the bright plumage of the Orient lay
On beating bosoms in her spicy trees.
It was an hour of rest; but Hagar found
No shelter in the wilderness, and on
She kept her weary way, until the boy
Hung down his head, and opened his parched lips
For water; but she could not give it him.
She laid him down beneath the sultry sky, —

Երանգ երանգ գունաւորք՝
Ի խնկահոտ սաղարթուն
Հանգչին ի ծոց բաբախուն.
Ժամ հանգըստեան է համբուն:
Բայց Ագարայ ոչ գըտանի
Յանապատի անդ հովանի.
Եւ ճանապարհ ծանր երկայնի.
Մինչեւ մանուկըն գլխակոր
Բանայ զշըրթունս տապատոչոր,
Ջուր խնդրէ. չէք ջուր անդանօր:
Առեալ դընէ զորդայն 'նդ երկնաւ տօթագին,
Լաւ զայն գըրեալ քան ըզջերմոտ խիտ շոճին.
Ու արգահատել զաւր գուն գործէ զծարաւին:
Իսկ նա պապքեալ անհընարին չարչարի.
Աչքըն կապոյտ յարիւն մածեալ խաւարի.
Ափշեալ թէ հիմ չըտայ Տէր ջուր յամայի:
Մայրըն նստէր, նա թալկանայր եւ նուաղէր.
Եւ մեռանելըն՝ վըճարել մօրն խիկ էր.
Ապա բարձեալ տանի զորդեակն հեռագոյն,
Դընէ զգլխիկն ի ստուեր թըփոյ մ'ամայոյն.
Եւ ծածկելով զերեսս իւր՝ բաց հեռանայ.
Նըստի անդ՝ ուր որդեակն ոչ եւս ի տես գայ.
Եւ սպասելով մահու նորին՝ զայս մընչայ:
Աստուած տեսցէ յօրհաս քո, ով իմ որդեակ,
Զի չկարեմ ես դիտել ըզքեզ մեռանակ.
Զիշխեմ յերեսդ ակնարկել,
Պշնուլ ի մահ՝ ի ծրար խնդից սապատակ.
Եւ ոչ արբեալս յաչացդ ի լոյս կապուտակ՝
Ըզքո հնչոյդ ըմպոռնել:

Երբ վարդագոյն ժամս հոսէիր ի հօրան
Կամ ծաղկածեմ հանգոյն ազատ այծեման,
Զանկանէր այս ինձ ի յուշ.
Երբ խաղայիր ի վէտս առատ աղբերկան,
Եւ խոնջ՝ ի քուն մըտանէիր ժմտական,
Զիարդ խորին եւ անուշ:

Ո՜հ, ոչ. երբ անդ ըզքեւ կացեալ հսկէի,
Տեսեալ զմաքուր շըթներդ ի շարժ՝ յերազի,

For it was better than the close, hot breath
Of the thick pines, — and tried to comfort him;
But he was sore athirst, and his blue eyes
Were dim and bloodshot, and he could not know
Why God denied him water in the wild.
She sat a little longer, and he grew
Ghastly and faint, as if he would have died
It was too much for her. She lifted him,
And bore him farther on, and laid his head
Beneath the shadow of a desert shrub;
And, shrouding up her face, she went away,
And sat to watch, where he could see her not,
Till he should die; and watching him, she mourned.
« God stay thee in thine agony, my boy;
I cannot see thee die: I cannot brook
Upon thy brow to look,
And see death settle on my cradle joy.
How have I drunk the light of thy blue eye!
And could I see thee die?

« I did not dream of this when thou wart straying,
Like an unbound gazelle, among the flowers,
Or wearing rosy hours.
By the rich gush of water sources playing,
Then sinking weary to thy smiling sleep,
So beautiful and deep.

« Oh no; and when I watched by thee the while
And saw thy bright lip curling in thy dream,
And thought of the dark stream
In my own land of Egypt, the deep Nile,
How prayed I that my father's land might be
An heritage for thee?

« And now the grave for its cold breast hath won thee,
And thy white, delicate limbs the earth will press;
And, oh! my last caress
Must feel thee cold, for a chill hand is on thee.
How can I leave my boy, so pillowed there
Upon his clustering hair! »

Անդ առ խաղու ծըմակին,
Յեգիպտոս՝ յիմ բընիկն՝ հուպ խոր՚Նեղոսի,
Քանիցս ըղձող հարցն իմոց քեզ մաղթէի
ժառանգութիւն եւ բաժին։

Իսկ այժմ ի ծոց իւր կոչէ զքեզ ցուրտ տապան,
Ջանդամք քո գիրգ ճերմակ՝ երկրի տալ կոխան.
Եւ հուսկ համբոյրս արդ՝ ցուրտ քեզ,
Զի սառուցեալ ձեռք ի վերայ քո եդան։
Այլ թողից երբ ես զիմ մանկիկ անկենդան
Գլուխ ի վարս խառնադէզ։...

Յարեւու, եկաց առ ջրբըղխին՝ զոր անդ Տէր
Յանապատին խորուոջ՝ աղբիւր առաքէր.
Եւ լըւանայր ըստէպ զճակատ որդեկին,
Մինչեւ ժըմտէր եւ նա ՚նդ բարի վիճակին.
Եւ պապաջէր հրճուալից բանս առ մայր իւր՝
Տեսեալ զըմպակն ի ձեռս նորին զովաջուր։

Ն· ՈՒԻԼԼԻՍ

She stood beside the well her God had given
To gush in that deep wilderness, and bathed
The forehead of her child until he laughed
In his reviving happiness, and lisped
His infant thought of gladness at the sight
Of the cool plashing of his mother's hand.

N. P. WILLIS

ՄԱՀԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Առ սիրողն իւր եւ զովող կերպարանացն ըզգալեաց՝
Գիտէ Բնութիւն գոլ պէսպէս օրինակաւ խօսակից.
Ի խնդագին նորա ժամս՝ արձակէ ձայն բերկրալի,
Քաղցրունակ խմըն ժըպիտ, գեղեցկութիւն պերճախօս.
Իսկ ի վարանսըն տըխուրս՝ կարեկցաբար սողոսկեալ
Հեզիկ մեղմիկ՝ եւ զանխուլ խմըն կորզէ զդառնութիւնն:
Յորժամ՝ յետնոյ դառնադառըն պահուն զան յիշա-
տակք
Մածնուլ զհոգեաւդ որպէս ժանգ, եւ երեւոյթք թաղ-
ծագինք
Ժանտատեսիլ օրհասին, դիազարդութիւնք եւ պատանք,
Հեղձամղձուկ մըթութիւնն եւ բնակարանն անձկագոյն՝
Սարսեալ ըզքեզ զարհուրեն եւ սրտաթափ լըքանեն,
Ո՜ն, ել արտաքս ընդ երկնաւ բացարձակաւ. ունկըն դիր
Վարդապետող բընութեան, մինչ բովանդակ ամենուստ
Յերկրէ, ի ջրոց ու ի խորոց օդոց՝ գայ ձայն խաղաղիկ.
Ահա սակաւ եւս աւուրք, ու ամենատեսն արեւակ
Ընդ համօրէն շըրջանս իւր՝ ոչ եւս տեսցէ զքեզ բընաւ,
Ոչ յերկիր ցուրտ՝ ուր բազում լալով եդար դի տժգոյն,
Ոչ յովկէան համածիր՝ երեւեսցի քո պատկեր:
Երկիր՝ որ զքեզըն սընոյց՝ դառնալ անդրէն ի հող իւր
Պահանջեսցէ զքո զանգուած. տիպք մարդկեղէնք լեալ
բնաջինջ,
Եւ զիսկական էութիւնդ անդրէն ի վեր առաքեալ,
Ապա երթեալ խառնեսցիս ընդ տարերաց մինչ իսպառ.
Քարաժեռից ապառումու անկիր կորդոց լեալ եղբայր՝
Զոր բիրտ մըշակն արօրով հերձեալ կոխէ առաւթուր,
Կաղնին արմատըս սփռեալ շուրջ՝ ճեղքեսցէ զձոյլ քոյին:
Այլ ի կայանս յաւիտեանց ոչ մէն միակ երթիցես:
Եւ ոչ քան զայն տենչայցես վեհագունից կայանից.
Ընդ նահապետս երեխայ երկրի երթեալ հանգիցես,
Ընդ արքայից, ընդ բըռանց ընդ իմաստնոց եւ լաւաց.
Կերպարանք վեհք, ալեւորք ժամանակաց անցելոց.
Ամենեքին ի միում մեծամեծ տապանի:

THANATOPSIS

To him who, in the love of Nature, holds
Communion with her visible forms, she speaks
A various language. For his gayer hours
She has a voice of gladness, and a smile
And eloquence of beauty; and she glides
Into his darker musings with a mild
And gentle sympathy, that steals away
Their sharpness, ere he is aware. When thoughts
Of the last bitter hour come like a blight
Over thy spirit, and sad images
Of the stern agony, and shroud, and pall,
And breathless darkness, and the narrow house,
Make thee to shudder, and grow sick at heart, —
Go forth unto the open sky, and list
To nature's teachings, while from all around —
Earth and her waters, and the depth of air —
Comes a still voice: — Yet a few days, and thee
The all-beholding sun shall see no more
In all his course. Nor yet in the cold ground,
Where thy pale form was laid, with many tears,
Nor in the embrace of ocean, shall exist
Thy image. Earth, that nourished thee, shall claim
Thy growth, to be resolved to earth again;
And, lost each human trace, surrendering up
Thine individual being, shalt thou go
To mix for ever with the elements,
To be a brother to the insensible rock
And to the sluggish clod, which the rude swain
Turns with his share, and treads upon. The oak
Shall send his roots abroad, and pierce thy mould.
Yet not to thy eternal resting place
Shalt thou retire alone; nor couldst thou wish
Couch more magnificent. Thou shalt lie down
With patriarchs of the infant world, with kings,

Կարկառակող բլուրք՝ զոյգ արեգական հնաւուրցք,
Հովիտք ընդ մէջ տարածեալք ի խոհական անդորրու,
Պատկառելի անտառք, գետք վեհինաշարժ սահագնացք,
Գալարաբերք մարգաց վէտք հեծեծաձայն առուակաց,
Եւ համապատ ծեր ծովուն տխրալիր գորշ ամայիք,
Զարդք են համայն վեհաշուք մեծի շիրմի մարդկութեան։
Արեւն ոսկի, մոլորակք, անթիւք երկնից զօրութիւնք՝
Ընդ բովանդակ պարապայս հանդարտագնացըն դարուց
Ճառագայթեն ի վերայ թաղծուտ մահուն կայանից։
Ամենեքին որք կոխեն արդ զերկիր՝ մի ափ լցեն
Առ բազմութեամբ անդ ազանց ննջեցելոց յուրըն ծոց։
　　Զառաւօտու առ ըզթեւս, խաղա՛ ՚նդ Բարկայն ա-
　　　　նապատ,
Կամ անց զընա՛ միջամուխ յանտառավայրն անըսպառ՝
Ուր Որեգոն թաւալգլոր վարգի՝ ինչ ոչ լսելով
Բայց զիւր վիժանս հոսանաց. սակայն եւ անդ են մե-
　　　　ռեալք.
Եւ բիւրք բիւրուց՝ անդըստին ի թռից ամաց հոլովման՝
Ի միայնութիւնս անդ ի քուն յետին եդին ըզնոսա.
Ուրանօր արդ միայնակ թագաւորեն լոկ մեռեալք։
　　Այսպէս կացցես հանգիցես դու. զի՞ փոյթ թ՚անկար եւ
　　　　գնացեր,
Ու ոչ գիտացին կենդանիք, կամ բարեկամ չարար ազդ։
Ամենայնի որ շընչէ՝ կայ մընայ այդ քո վիճակ։
Ուրախասցի խրախամիտն ի պակասել գընալ քում.
Ի կարեւոր զբաղեալ հոգս՝ որպէս յերեկն եւ յեռանդ՝
Իւրաքանչիւր երթիցէ զհետ ըղձացելոց ցընորից։
Այլ եւ նոքա զպարապմունս իւրեանց թողեալ եւ զհըր-
　　　　ճուանս՝
Երթեալ գիցեն ի քո մնար՝ զմահիճս յետին հանգըս-
　　　　տեան։
Ընդ յառաջել հոլովել երկայնաշար անդ դարուց,
Որդիք մարդկան՝ պատանիք ի ծիլս կենաց գարնայնի,
Արք կատարեալք ի կորով տիոց, տիկնայք ու օրիորդք,
Կորաքամակքն հասակաւ, եւ մանկըտեակք միջարեկք
Ի ծաղու անդ գեղեցիկ եւ անմեղուկ հասակին,
Ամենեքին մի առ մի հաւաքեսցին անդր առ քեւ.
Եւ զհետ նոցա երթիցեն որք հանգուսցեն ըզնոսին։
　　Արդ այնպէս կեա՛ց՝ զի յորժամ հասցեն հրամանք
　　　　քեզ երթալ

The powerful of the earth, the wise, the good,
Fair forms, and hoary seers of ages past,
All in one mighty sepulchre. The hills,
Rock-ribbed and ancient as the sun; the vales,
Stretching in pensive quietness between;
The venerable woods; rivers that move
In majesty; and the complaining brooks,
That make the meadow green; and, poured round all,
Old ocean's gray and melancholy waste, —
Are but the solemn decorations all
Of the great tomb of man. The golden sun,
The planets, all the infinit host of heaven,
Are shining on the sad abodes of death,
Through the still lapse of ages. Take the wings
Of morning, and the Barcan desert pierce;
Or lose thyself in the continuous woods
Where rolls the Oregon, and hears no sounds,
Save his own dashings; yet — the dead are there;
And millions in those solitudes, since first
The flight of years began, have laid them down
In their last sleep — the dead reign there alone.
　　So shalt thou rest; and what if thou shalt fall
Unnoticed by the living, and no friend
Take note of thy departure? All that breathe
Will share thy destiny. The gay will laugh
When thou art gone, the solemn brood of care
Plod on, and each one, as before, will chase
His favorite phantom; yet all these shall leave
Their mirth and their employments, and shall come,
And make their bed with thee. As the long train
Of ages glide away, the sons of men,
The youth in life's green spring, and he who goes,
In the full strength of years, matron, and maid;
The bowed with age, the infant, in the smiles
And beauty of its innocent age cut off, —
Shall, one by one, be gathered to thy side,
By those, who, in their turn, shall follow them.
　　So live, that, when thy summons comes to join
The innumerable caravan, that moves

Խառնել յանհուն կարաւանն՝ որ խաղացեալ յառաջէ
Ցիշխանութիւնս մառախլուտ ըստուերաց, անդ՝ ուր կալցի
Իւրաքանչիւր զիւր սենեակ ի լռին սրահըս մահու,
Մի՛ երթեւ ըստրուկ ձաղկ ի կուշտ գնայցես ի բանտ գիշե-
րայն.
Այլ աներկմիտ հաւատով քաջալերեալ եւ սփոփեալ՝
Ի գերեզման մատիցիս. որպէս զըսպեալ ոք զիւրեւ
Զծածկոյթ մահճին՝ հանգիցէ հաճոյական անուրջօք։

ՊՐԱՅԷՆԴ

To the pale realms of shade, where each shall take
His chamber in the silent halls of death,
Thou go not, like the quarry-slave at night,
Scourget to his dungeon; but, sustained and soothed
By an unfaltering trust, approach thy grave;
Like one who wraps the drapery of his couch
About him, and lies down to pleasant dreams.

BRYANT

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0177604